Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2010 roku

SPIS TREŚCI

Spis treści 2
Wstęp 4
1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze w 2010 roku i ich wpływ na rynek pracy 5
1.1. Demografia 6
1.2. Pracodawcy na rynku pracy 7
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw 8
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia 9
2.1. Stan i poziom bezrobocia 9
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia 11
2.2.1. Grupowe zwolnienia pracowników 12
2.2.2. Bezrobotni rejestrujący się po okresie zatrudnienia poza granicami polski 14
2.3. Bezrobotne kobiety 15
2.4. Bezrobocie na wsi 16
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku 16
2.6. Bezrobotni wg wieku 17
2.6.1. Bezrobotni do 25 roku życia 18
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia 19
2.7. Bezrobotni wg poziomu wykształcenia 21
2.8. Długotrwale bezrobotni 22
2.9. Niepełnosprawni 23
2.10. Bezrobotni wg zawodów i specjalności 24
3. Aktywizacja osób bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy 27
3.1. Oferty pracy 27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności 29
3.1.2. Oferty pracy według zawodów 31
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu 34
3.3. Poradnictwo zawodowe 36
4. Współpraca w ramach współtworzenia i realizacji polityki rynku pracy 40
4.1. Samorządy 40
4.2. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok 41
4.3. Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu 43
4.4. Agencje zatrudnienia 44
4.5. Akademickie Biura Karier i Gminne Centra Informacji 45
4.6. Instytucje szkoleniowe 46
4.7. Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy 46

4.8. Badania socjologiczne, opracowania i raporty 48
5. Realizacja programów rynku pracy 50
5.1. Programy i projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 50
5.2. Programy rządowe finansowane z Funduszu Pracy 66
5.3. Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) 67
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy 69
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2010 roku 69
6.2. Fundusz Pracy i struktura jego wydatków 70
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu 70
7. Inne zadania realizowane na rynku pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu 72
7.1 Pomoc pracodawcom w dobie spowolnienia gospodarczego 72
7.2. Poradnictwo i informacja zawodowa 73
7.3. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES 75
7.4. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego 78
7.4.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski 79
7.4.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski 79
7.4.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia 79
8. Podsumowanie 81
9. Wnioski 84

WSTĘP

Rok 2010 był rokiem podwójnego jubileuszu – 90 – lecia dekretu o powstaniu polskich służb zatrudnienia oraz 20 – lecia publicznych służb zatrudnienia III RP. Z tej okazji została zorganizowana uroczystość, która stanowiła podsumowanie pracy publicznych służb zatrudnienia w Wielkopolsce, a zarazem była wyjątkową okazją do spotkania się wielu znamienitych gości.

Jubileuszową konferencję swoją obecnością uświetnili Wiceminister Pracy i Polityki Społecznej, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego i Wicewojewoda Wielkopolski.

W uroczystości wzięli udział: Posłowie na Sejm RP, Członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Poznaniu, Radni Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, Starostowie Województwa Wielkopolskiego, Dyrektorzy Powiatowych Urzędów Pracy Wielkopolski oraz Dyrektorzy Wojewódzkich Urzędów Pracy w Polsce, Rektorzy wielkopolskich wyższych uczelni, Dyrektor Urzędu Statystycznego w Poznaniu, Dyrektor I Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu, Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu, Zastępca Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolski Wojewódzki Komendant Ochotniczych Hufców Pracy, przedstawiciele przedsiębiorców w osobach Prezesów organizacji pracodawców, przedstawiciele regionalnych mediów oraz wielu innych zaproszonych gości.

Historię funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia przypomniał wyświetlony podczas konferencji film pt. *„20 – lecie Publicznych Służb Zatrudnienia w Wielkopolsce”*. W ramach bloku wystąpień eksperckich prelegenci podzielili się swoimi doświadczeniami w pracy w publicznych służbach zatrudnienia, w tym w zakresie doradztwa zawodowego. Podczas wystąpień eksperci wskazali na bariery w dopasowaniu kierunków kształcenia na poziomie zawodowym do potrzeb pracodawców oraz przybliżyli obecną sytuację na rynku pracy w świetle zachodzących zmian gospodarczych.

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2010 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY

W 2010 roku sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, w porównaniu z rokiem poprzednim, przyniosła niewielki wzrost bezrobocia rejestrowanego o 1,2%, tj. o 1 609 osób. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw notowane na koniec 2010 roku zwiększyło się w porównaniu z 2009 rokiem o 0,4% (liczba zatrudnionych w 2009 roku wyniosła 564,6 tys., a w 2010 566,8 tys.), a liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego w całym 2010 roku wzrosła o ponad 20%.

W grudniu 2010 roku stopa bezrobocia w Wielkopolsce wynosiła 9,2% i był to najniższy wskaźnik wśród wszystkich województw, o 3,1 punktu procentowego niższy niż średnia w kraju.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2003-2010 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

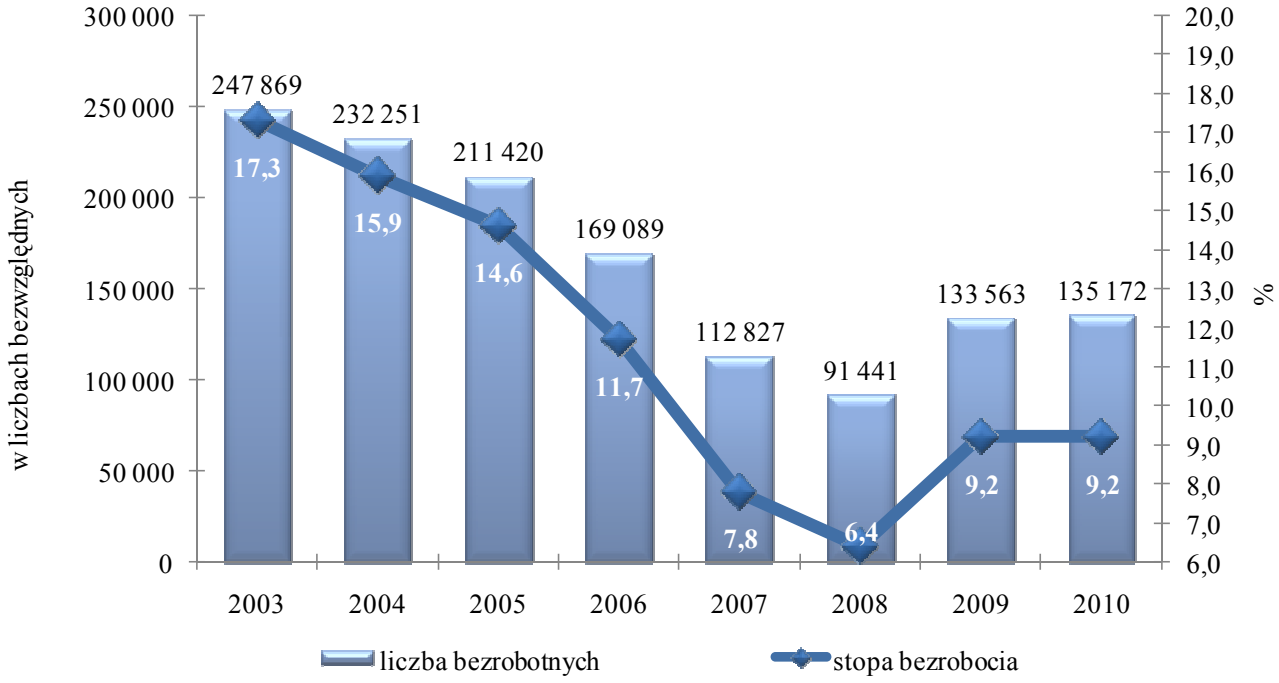

W 2010 roku podobnie jak rok wcześniej mniejsze było zainteresowanie poszukiwaniem pracy za granicą, a dotychczas tam zatrudnieni powracali do kraju. W województwie wielkopolskim, po okresie zatrudnienia za granicą, rejestry bezrobotnych zasiliło ponad 4,4 tys. osób, tj. o 100 osób więcej aniżeli rok wcześniej.

W 2010 roku wprowadzone zostały kolejne zmiany do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, mające na celu doprecyzowanie przepisów budzących wątpliwości interpretacyjne oraz dostosowanie do przepisów wynikających z innych ustaw, w tym ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, o spółdzielniach socjalnych, o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorstw, o praktykach absolwenckich. Od 1 czerwca 2010 roku zaczęła obowiązywać nowa wysokość zasiłku dla bezrobotnych, przyznanego po 31 grudnia 2009 roku, która wynosi 742,10 zł w okresie pierwszych trzech miesięcy posiadania prawa do zasiłku oraz 582,70 zł w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku.

Od 1 maja 2010 roku wprowadzone zostały też nowe przepisy prawne regulujące zagadnienia koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Stosowne rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zastąpiły w całości dotychczas obowiązujące regulacje prawne w tym zakresie.

1.1. DEMOGRAFIA[1]

Według danych GUS liczba ludności w Wielkopolsce na koniec I półrocza 2010 roku wyniosła 3 414,2 tys. osób i w porównaniu do analogicznego okresu 2009 roku wzrosła o 0,3%. Województwo wielkopolskie należało do województw, w których utrzymywało się największe tempo przyrostu ludności i średniorocznie wyniosło ono 0,28%.

Kobiety, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiły 51,5% ogółu ludności. Zmniejszyła się natomiast o 2,2 tys. osób liczba ludności zamieszkującej w miastach i na koniec I półrocza 2010 roku wynosiła 1 911,9 tys. osób, co stanowiło 56,0% ogółu populacji. Jest to tendencja obserwowana od kilku lat i wynika ze zmiany miejsca zamieszkania z obszarów miejskich na wiejskie, położone w pobliżu miast.

[1] Źródło: GUS.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski wg wieku

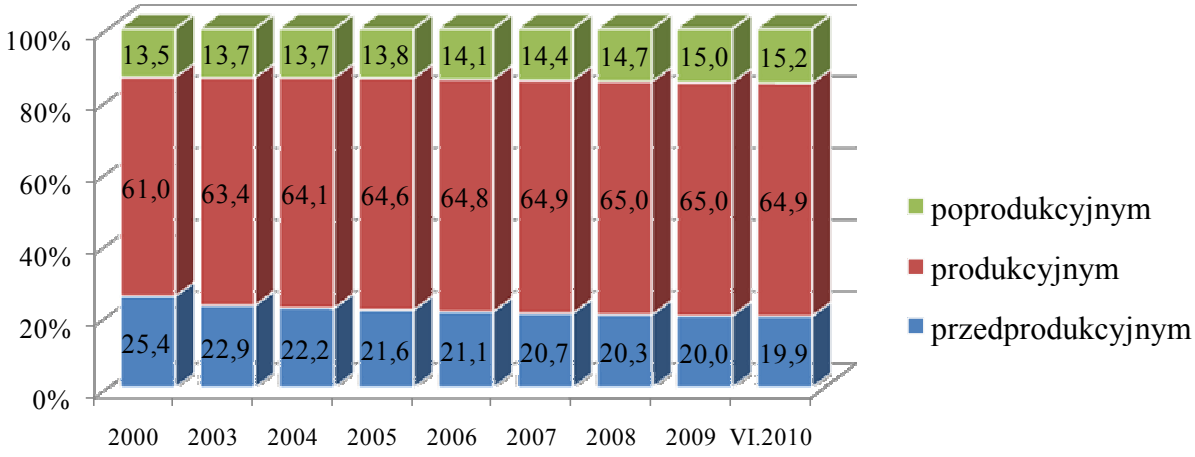

Lata 2000-2009 dane na koniec grudnia

W 2010 roku utrwalały się niekorzystne tendencje w strukturze wiekowej ludności. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w czerwcu 2010 roku, wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (14,8%) o 0,4 punktu procentowego i wyniósł 15,2%. O prawie tyle samo zmalał udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i wyniósł 19,9%. Udział ludności w wieku produkcyjnym pozostawał na prawie niezmienionym poziomie – 64,9%, w tym 36,6% stanowiła ludność w wieku niemobilnym – 45 lat i więcej.

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY[2]

W przeciwieństwie do 2009 roku, kiedy nastąpił spadek liczby podmiotów gospodarczych, w 2010 odnotowano tendencje pozytywne w postaci wzrostu ilości pracodawców na wielkopolskim rynku pracy. Z danych GUS wynika, że na koniec grudnia w systemie REGON zarejestrowanych było 375 482 podmiotów gospodarczych, tj. o 16 132 więcej niż na koniec 2009 roku. O 4,3% wzrosła liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Stanowili oni 77,7% ogółu podmiotów. Znacząco, bo o 7,9% wzrosła liczba spółek handlowych , w tym z udziałem kapitału zagranicznego o 2,2%.

Zwiększenie zainteresowania tworzeniem własnych miejsc pracy należy wiązać z większymi możliwościami dofinansowania uruchomienia własnego biznesu, zarówno z Funduszu Pracy, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz upatrywaniem przez zwalnianych pracowników szansy dla siebie w samozatrudnieniu.

[2] Źródło: GUS.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW[3]

W 2010 roku, pomimo dokonywanych jeszcze, ale mniej licznie zwolnień grupowych, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-grudzień wynosiło 566,8 tys. osób i w ciągu roku zwiększyło się o 0,4%. Największy wzrost zatrudnienia zanotowano w sekcjach „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja" o 10,5% oraz „Zakwaterowanie i gastronomia" o 12,0%, a największy spadek zatrudnienia dotyczył przedsiębiorstw z sekcji „Informacja i komunikacja" o 11,0%.

W województwie wielkopolskim zdecydowanie dominuje sektor prywatny. Firmy tego sektora skupiały 92,4% wszystkich zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw. Ponad połowa zatrudnionych pracowała w jednostkach przemysłowych, natomiast jedna czwarta w jednostkach handlowych.

Zwolnienia grupowe w 2010 roku zgłosiły 64 firmy z zamiarem zwolnienia 3 800 osób. Do końca 2010 roku faktyczne zwolnienia dotknęły 3 321 osób.

[3] Źródło GUS

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA

2.1. STAN I POZIOM BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2010 roku status bezrobotnego i poszukującego pracy zarejestrowanego w urzędach pracy województwa wielkopolskiego posiadały 137 983 osoby. Rok wcześniej liczba ta wynosiła 136 661 osób, nastąpiło więc jej zwiększenie o 1 322 osoby, tj. o 1%.

Osoby bezrobotne stanowiły dominującą część tej populacji (na koniec 2010 roku – 135 172 osoby, o 1 609 osób, tj. o 1,2% więcej niż w roku poprzednim).

Zmiany bezrobocia w latach 2009-2010

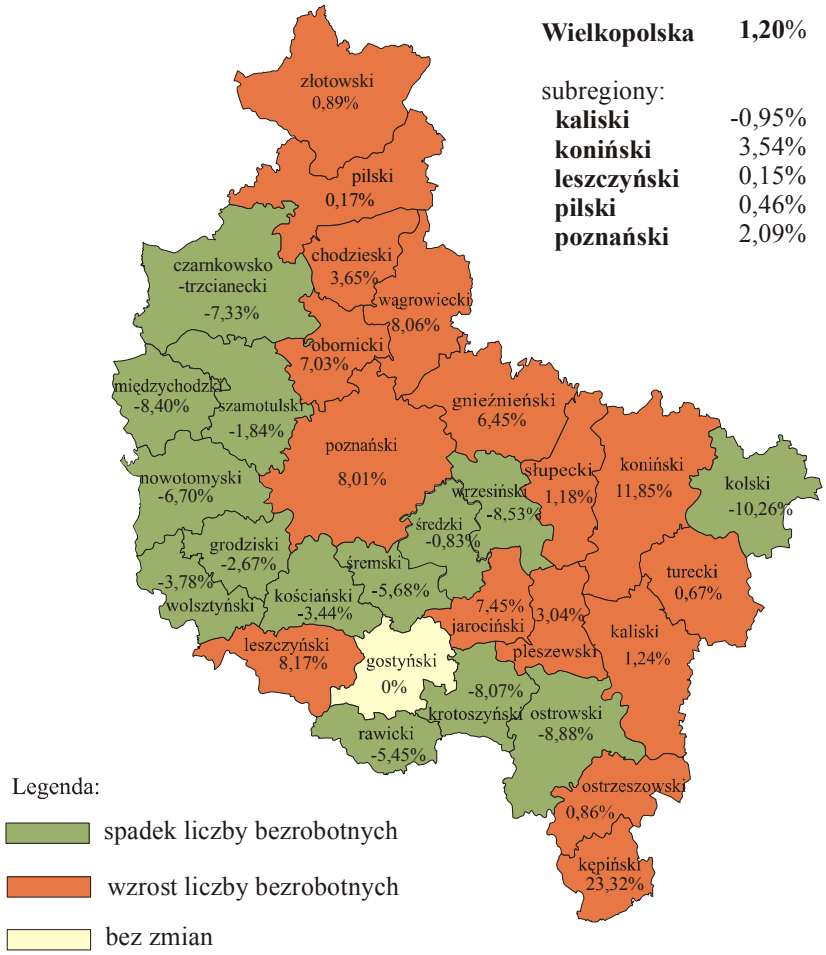

Dane liczbowe obrazujące wielkość i kierunek zmian liczby osób bezrobotnych zarówno w subregionach, jak i w powiatach Wielkopolski charakteryzowały się widocznym zróżnicowaniem. I tak:

- największy wzrost liczby osób bezrobotnych miał miejsce w subregionie konińskim (o ponad 3,5%), a jej spadek w subregionie kaliskim (o blisko 1%),

- najznaczniejszy wzrost bezrobocia zanotowano w powiatach: kępińskim, mieście Koninie i mieście Poznaniu (odpowiednio o 23,3; 15,1 i 10%), wobec najznaczniejszych spadków w powiatach: kolskim (o 10,3%), ostrowskim (o 8,9%) i wrzesińskim (o 8,5%) oraz utrzymania się bezrobocia na tym samym poziomie w powiecie gostyńskim.

Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego w grudniu 2010 roku w stosunku do analogicznego okresu 2009 roku, utrzymała się na tym samym poziomie, tj. 9,2%. W powiatach województwa wielkopolskiego zanotowano zmiany tego wskaźnika w przedziale od -1,5 do 1,4 punktu procentowego, przy czym w większości z nich (w 28 na 35 powiatów, w tym ziemskie i grodzkie) różnice nie przekroczyły 1 punktu procentowego.

Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2009 i 2010 roku

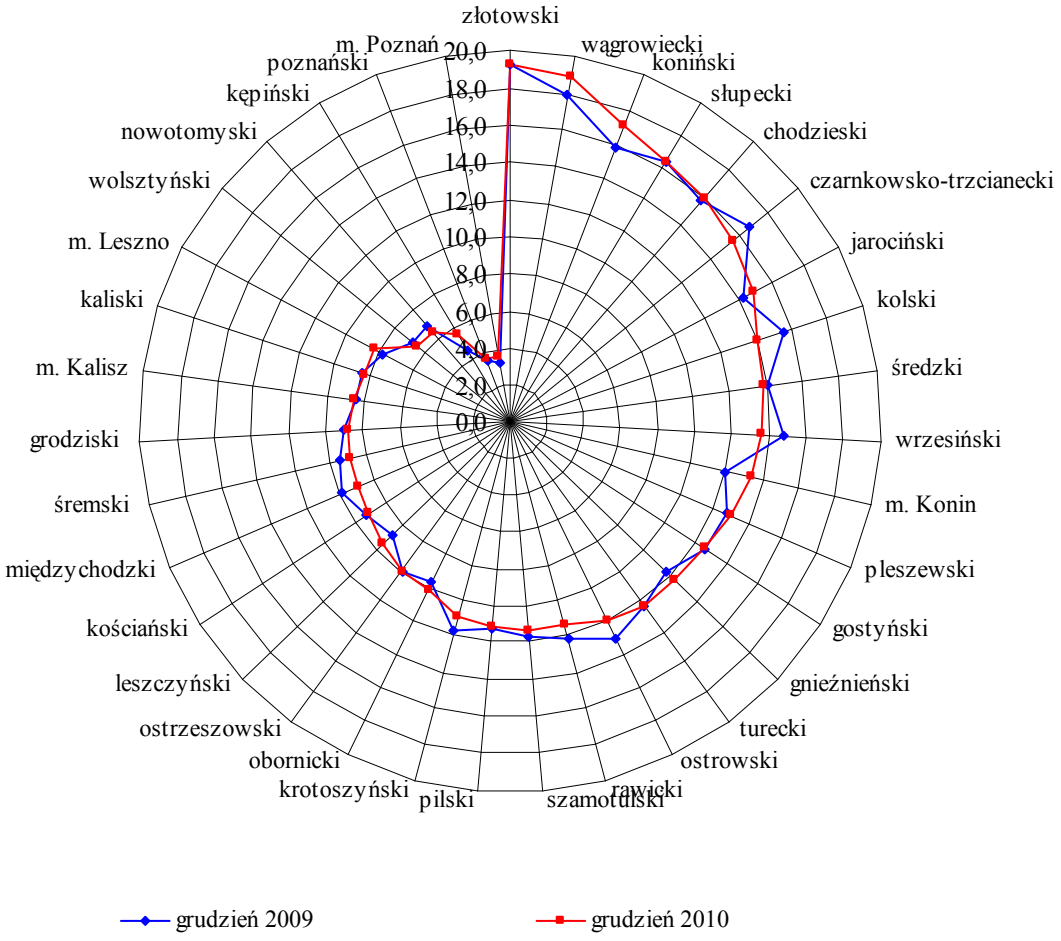

2.2. NAPŁYW I ODPŁYW Z BEZROBOCIA

Odpływ z bezrobocia wynosił w 2010 roku 99,3% napływu, co w efekcie przełożyło się na nieznaczne zwiększenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2009-2010

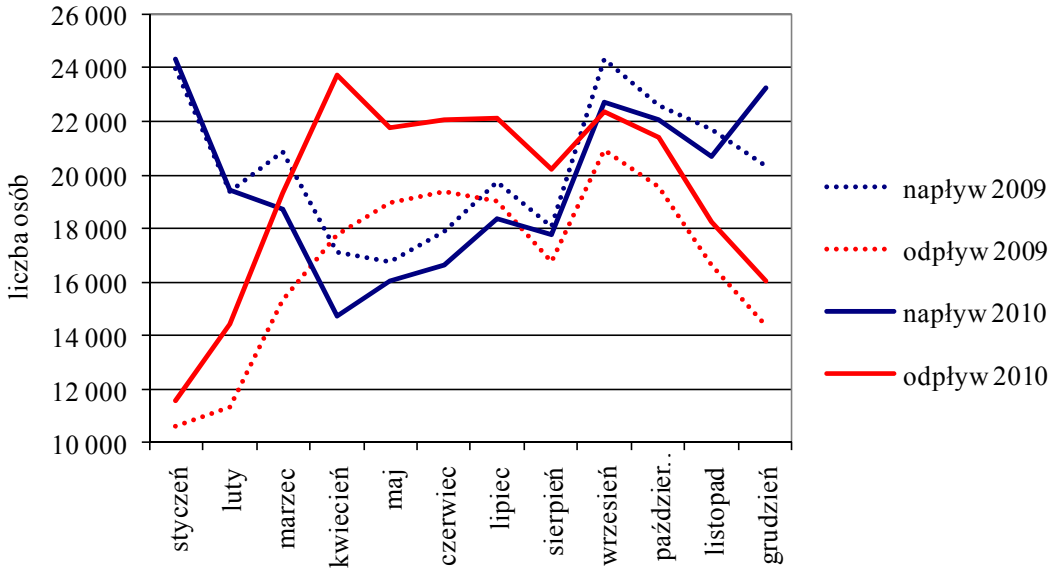

W 2009 roku odwróciła się, utrzymującą się od 2006 roku, tendencja zmniejszania się wielkości napływu. Natomiast w 2010 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu roku wyniosła łącznie 234 821 osób i w porównaniu z rokiem 2009 była niższa o 7 987 osób, tj. o 3,3%.

Z grupy osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy w 2010 roku, 24,4% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby rejestrujące się po raz pierwszy, natomiast po raz kolejny 75,6%. Udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie nieznacznie się zwiększył (o 0,8 punktu procentowego), i od lat jest bardzo wysoki, co może być efektem charakteryzującego wielkopolski rynek pracy znacznego udziału zatrudnienia na czas określony, po okresie którego zwalniani pracownicy rejestrują się ponownie jako bezrobotni w urzędach pracy. Po raz kolejny rejestrują się także osoby kończące uczestnictwo w organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących oraz powracający po zatrudnieniu sezonowym, także za granicą. Potwierdzeniem tego wniosku jest również tendencja wzrostowa (w roku 2010 o 0,3 punktu procentowego) odsetka osób poprzednio pracujących w ogólnej liczbie rejestracji (do 80,2%).

Pozytywnym zjawiskiem było zmniejszenie się liczby nowo rejestrujących się, którzy zostali zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zarejestrowanych z tego powodu było w 2010 roku 11 388 osób, co stanowiło 4,8% ogółu rejestracji (o 0,4 punktu procentowego mniej niż w 2009 roku).

W ogólnej liczbie osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy liczną grupę, bo ponad 1/3 (35,6%) stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia.

Wśród osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy liczną grupę stanowiły również osoby długo pozostające bez zatrudnienia. W roku 2010 należała do niej co trzecia osoba zarejestrowana w urzędzie pracy.

Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu 2010 roku wyniosła łącznie 233 212 osób i w porównaniu z rokiem 2009 była wyższa o 32 526 osób, tj. o 16,2%.

Przyczyny odpływu z rejestrów powiatowych urzędów pracy Wielkopolski były następujące:

- Podjęcia pracy przez 103 411 osób, tj. blisko 44,3% ogółu wyłączeń, co w stosunku do roku 2009 stanowiło wzrost o 15 314 osób.
- Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy przez 62 537 osób, tj. 26,8% ogółu wyłączeń. Wielkość ta wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3 265 osób, tj. o 5,5%. Jednocześnie spadł udział tej wielkości w łącznej liczbie odpływów (o 2,7 punktu procentowego).
- Rozpoczęcie szkolenia, stażu oraz prac społecznie użytecznych przez 36 443 osoby czyli o 7 475 osób, tj. o 25,8% więcej niż w 2009 roku.
- Wyłączenia z ewidencji bezrobotnych 79 672 osób do 25 roku życia (34,2% ogółu wyłączeń). Z grupy tej pracę podjęło 31 523 osób, tj. 39,6% ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia.
- Wyrejestrowanie 59 626 osób długotrwale bezrobotnych (25,6% ogółu wyłączeń). Z grupy tej 21 016 osób, tj. 35,2%, zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

2.2.1. GRUPOWE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

W 2010 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich urzędów pracy zamiar dokonania zwolnień grupowych blisko trzykrotnie mniejszej liczby pracowników niż w 2009 roku (3 800 osób, tj. o 7 263 mniej niż w roku poprzednim).

Największe nasilenie zgłoszeń zwolnień grupowych nastąpiło w powiatach: poznańskim (1 326 osób), pilskim (726 osób) i gnieźnieńskim (465 osób).

Wykres 2.3. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2010 (liczba osób)

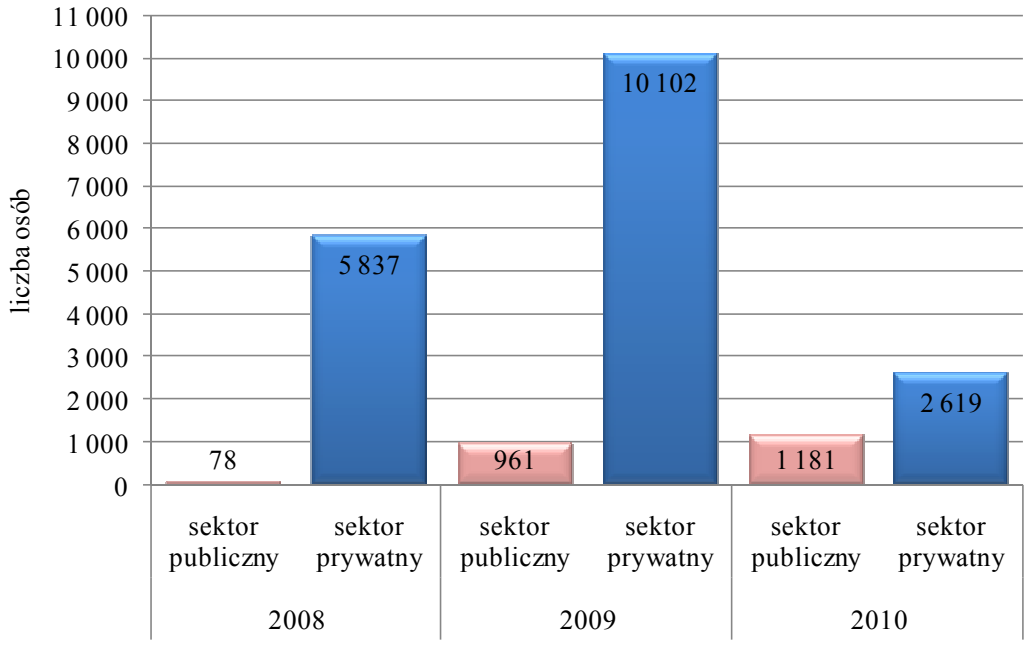

Zwolnienia zgłosiły 64 zakłady pracy, czyli o 158 mniej niż w roku poprzednim, z czego 68,9% stanowiły firmy prywatne.

Wykres 2.4. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2010 (liczba zakładów)

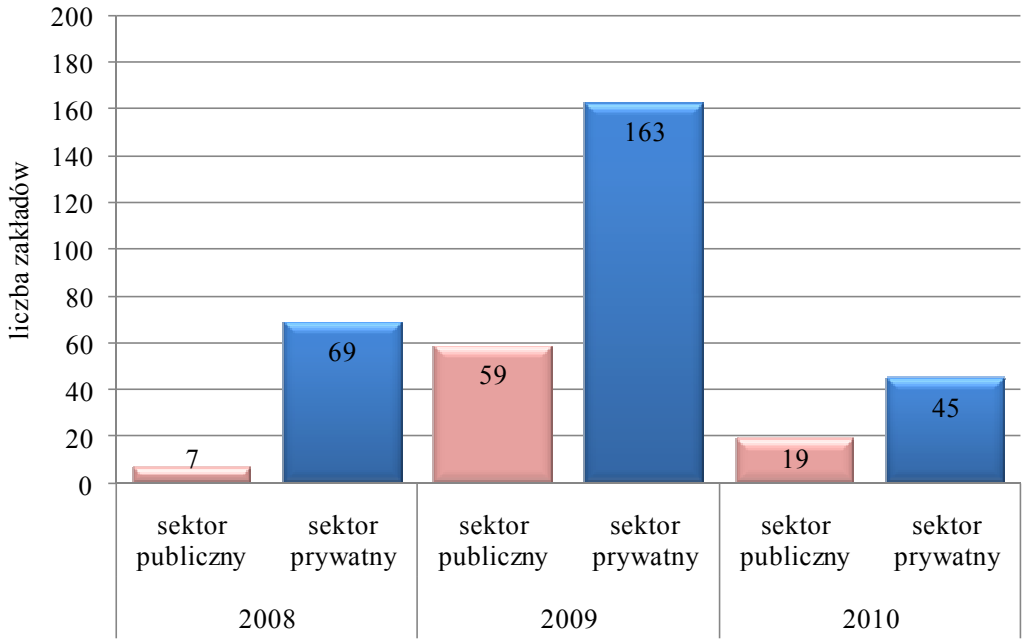

W 2010 roku w wyniku zwolnień grupowych pracę straciło 3 321 osób, z czego najwięcej w powiatach: poznańskim 1 157 osób oraz w pilskim 578 osób.

2.2.2. BEZROBOTNI REJESTRUJĄCY SIĘ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA POZA GRANICAMI POLSKI

W 2010 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowało się 4 437 osób powracających po okresie zatrudnienia poza granicami Polski. Liczba ta stanowi około 2% wszystkich osób, które w minionym roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego i kształtowała się na podobnym poziomie co w roku poprzednim.

Wykres 2.5. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2010 roku (wg państw)

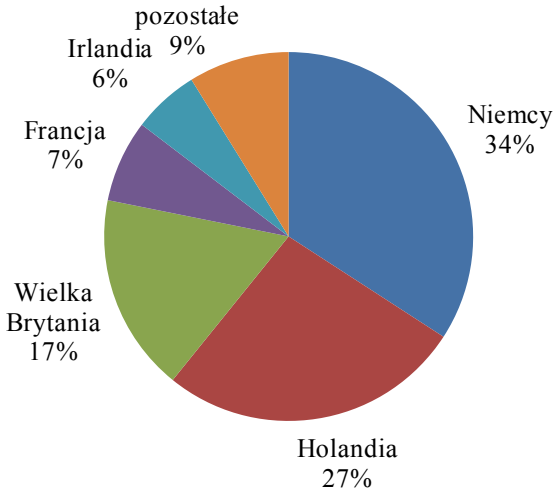

Osoby rejestrujące się w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą pracowały przede wszystkim w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii. Pozostałe były zatrudnione we Francji, Irlandii, Danii, Hiszpanii, Belgii, Norwegii, Włoszech, Finlandii, Islandii, Szwecji, Szwajcarii i innych krajach członkowskich Unii Europejskiej lub należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wykres 2.6. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2010 roku (wg subregionów)

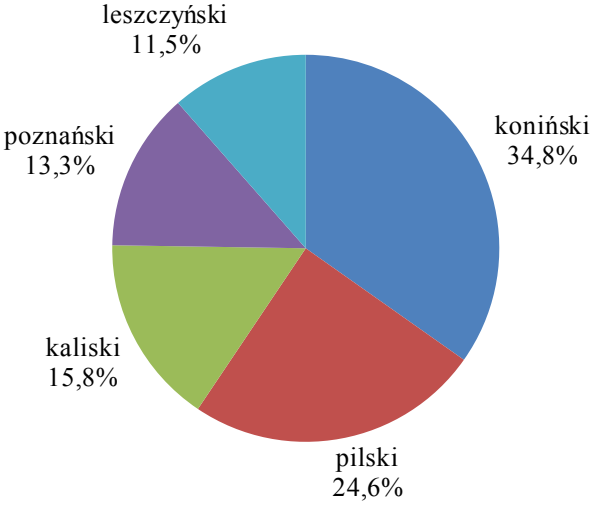

Największy napływ osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia za granicą notowany był w subregionach: konińskim (34,8%), pilskim (24,6%) i kaliskim (15,8%). Najwięcej osób powracających z zagranicy zanotowano w powiatach: konińskim (18,8%) złotowskim (15,4%), słupeckim (6,2%) i poznańskim (5,3%).

2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według danych z końca 2010 roku, kobiety stanowiły 56% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim (75 711 osób). W porównaniu z rokiem poprzednim, o 1,3 punktu procentowego wzrósł udział kobiet w rejestrach urzędów pracy.

Szczególnie niekorzystne dla kobiet były następujące zjawiska opisujące tę populację:

- blisko 2/3 osób długotrwale bezrobotnych i 3/4 długotrwale bezrobotnych bez stażu zawodowego to kobiety,
- blisko 70% osób pozostających w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesięcy stanowiły kobiety,
- ponad 2/3 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i bez doświadczenia zawodowego to kobiety,
- aż 2/3 osób bezrobotnych, które ukończyły szkołę wyższą, w wieku do 27 roku życia to kobiety.

Wykres 2.7. Osoby będące w szczególnej sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w latach 2007-2010

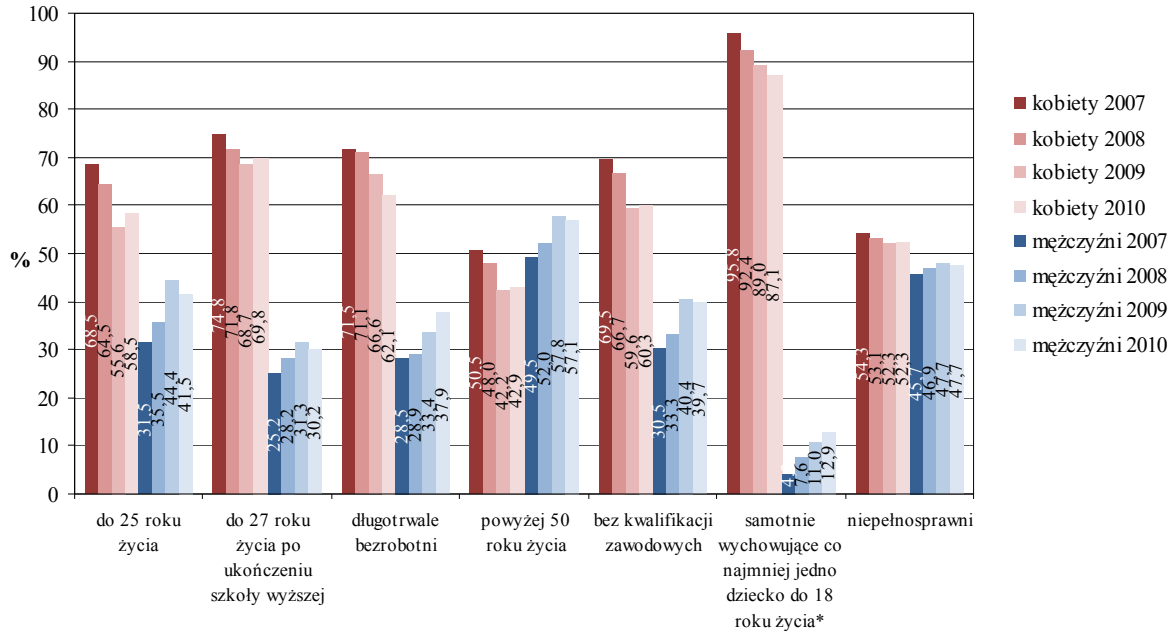

* dane za 2007 rok dla kategorii: osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia

2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Mieszkańcy wsi w końcu grudnia 2010 roku stanowili 47,0% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wielkopolskiego. Udział tej grupy w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z latami poprzednimi pozostaje na podobnym poziomie. Kobiety stanowiły w tej grupie odsetek bliski udziałowi kobiet w ogólnej wielkości bezrobocia (57% wobec 56% dla ogółu bezrobotnych kobiet). Prawo do zasiłku posiadał co szósty zarejestrowany mieszkaniec wsi (10 276 osób, tj. 16,2%).

Młodzi mieszkańcy wsi, do 34 roku życia, stanowili 59% tej populacji, wobec 54,8% udziału tej kategorii osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Natomiast w przypadku osób w wieku powyżej 45 lat, zanotowano odwrotne proporcje (odpowiednio 23,8% do 27,4%). Osoby młode mieszkające na wsi stanowią najbardziej mobilną część tej populacji. Mimo utrudnień komunikacyjnych częściej szukają pracy poza miejscem swojego zamieszkania, oraz korzystają z pośrednictwa urzędu pracy przy szukaniu zatrudnienia.

Bezrobotni mieszkańcy wsi posiadali niższe wykształcenie niż ogół zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wykształcenie wyższe posiadało 7,4%, a poniżej średniego 62,2% tej populacji, natomiast dla ogólnej wielkości bezrobocia w Wielkopolsce wartości te wynoszą 10,5% i 56,5%.

2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2010 roku prawo do zasiłku posiadała co szósta osoba bezrobotna (23 087 osób, tj. 17,1% ogółu osób bezrobotnych). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił znaczny spadek tej grupy osób bezrobotnych – o 5 222 osoby, tj. o 18,4%.

Wykres 2.8. Bezrobotni Wielkopolanie z prawem do zasiłku w latach 2002-2010

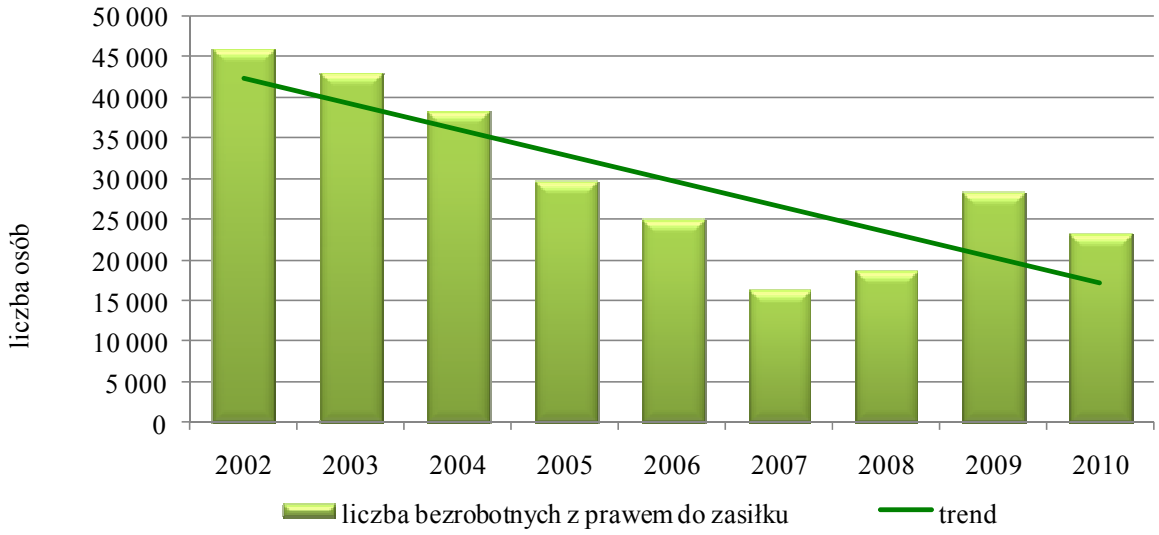

Od 2002 roku udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku systematycznie malał (z 18,5% do 14,4% w 2007 roku). Natomiast w 2008 roku znacząco wzrósł i przewyższył o blisko 2 punkty procentowe jego największą wartość z 2002 roku. Rok 2009 przyniósł kolejny wzrost udziału osób z prawem do zasiłku w całej populacji bezrobotnych. Rok 2010 nie utrwalił jednak tych tendencji wzrostowych.

Zasiłek stanowił zabezpieczenie finansowe na czas poszukiwania pracy tylko dla 14,4% populacji osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wykres 2.9. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2002-2010

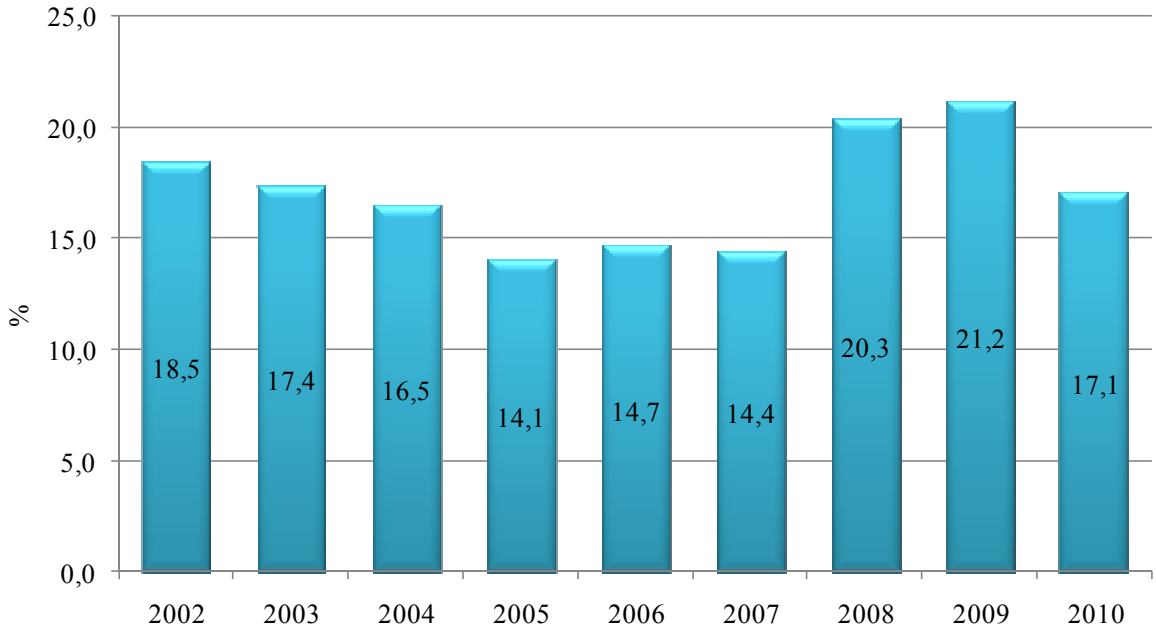

2.6. BEZROBOTNI WG WIEKU

Bezrobocie w Wielkopolsce dotyka głównie ludzi młodych w wieku do 34 lat. Stanowią oni ponad połowę osób w ewidencji urzędów pracy (w 2008 roku 53%, w 2009 roku 55,6%, w 2010 roku 54,8%). Szczegółowa analiza bezrobocia wśród ludzi młodych pokazuje jednak, że ma ono zróżnicowany charakter.

Udział osób bezrobotnych w wieku od 25 do 34 roku życia w strukturze bezrobocia od pięciu lat charakteryzuje się stałym, nieznacznym wzrostem (od 28,2% do 29,5%). Natomiast udział osób do 25 roku życia w latach 2007-2009 wzrósł z 21,1% do 26,3%, by w roku 2010 odnotować spadek do poziomu 25,3%.

Wykres 2.10. Bezrobotni wg wieku w latach 2006-2010

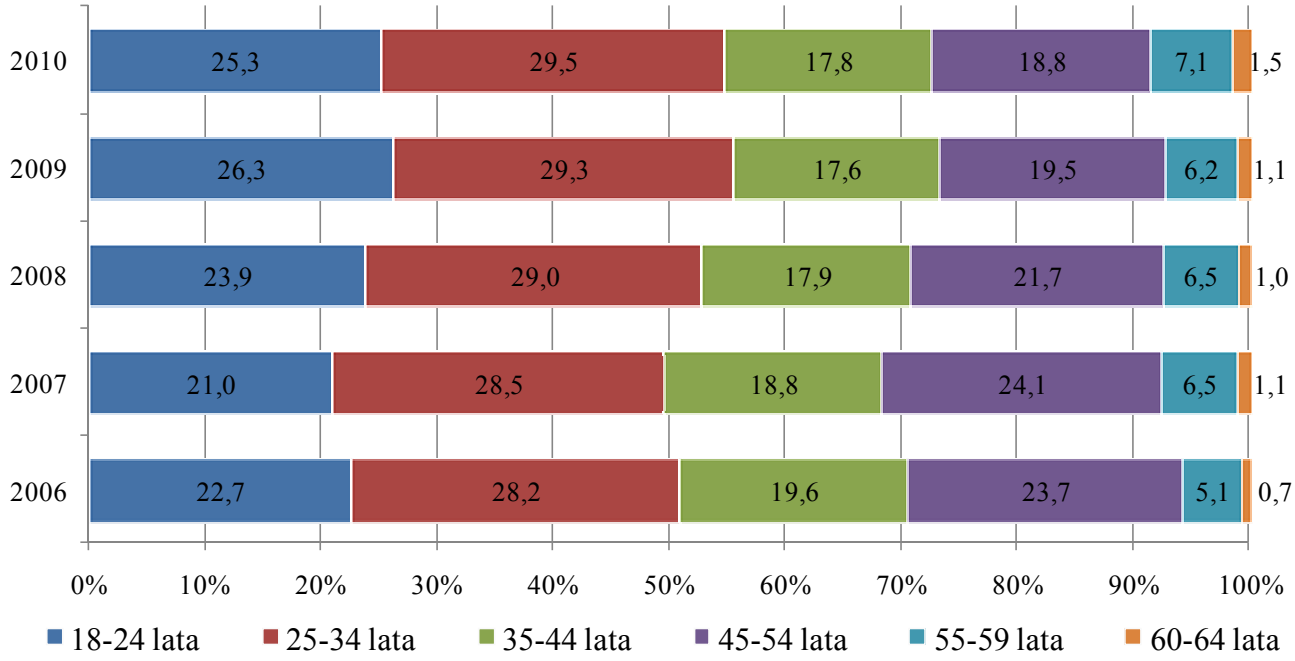

W 2008 roku została przełamana tendencja wzrostowa udziału osób bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W 2007 roku udział tych osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynosił 31,7%, a w kolejnych latach następował jego spadek (w 2008 29,2%, w 2009 roku 26,8%). W 2010 roku odnotowano niewielki wzrost do poziomu 27,4%, jednak nadal zauważalne jest „odmłodzenie" rejestrów wielkopolskich urzędów pracy.

2.6.1. Bezrobotni do 25 roku życia

Na koniec 2010 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było 34 147 osób do 25 roku życia. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek tej liczby o 2,8%. Jednocześnie nastąpił jednopunktowy spadek udziału tej populacji w strukturze bezrobocia.

Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 58,5% i wzrósł w stosunku do 2009 roku o 2,9 punku procentowego.

Ponad połowa osób bezrobotnych do 25 roku życia, tj. 56,9% posiadała wykształcenie średnie i wyższe, co czwarta osoba zawodowe, a co piąta osoba gimnazjalne i niższe. Blisko 2/3 bezrobotnych kobiet do 25 roku życia miało wykształcenie średnie lub wyższe. Prawidłowości te były charakterystyczne również dla roku poprzedzającego analizowany okres.

Tabela 2.1. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w latach 2009-2010

Wyszczególnienie		2009 rok		**2010 rok**		Dynamika
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	**liczba bezrobotnych**	**procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.**	2009=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	4 518	12,9	**4 456**	**13,1**	98,6
	1-3 m-cy	11 326	32,3	**11 170**	**32,7**	98,6
	3-6 m-cy	9 462	26,9	**8 680**	**25,4**	91,7
	6-12 m-cy	6 045	17,2	**4 998**	**14,6**	82,7
	12-24 m-cy	2 876	8,2	**3 879**	**11,4**	134,9
	pow. 24 m-cy	892	2,5	**964**	**2,8**	108,1
wykształce-nie	wyższe	3 031	8,6	**3 084**	**9,0**	101,7
	policealne i śr. zawod.	9 267	26,4	**8 791**	**25,8**	94,9
	śr. ogólnokształcące	7 827	22,3	**7 542**	**22,1**	96,4
	zasadnicze zawodowe	8 442	24,0	**8 295**	**24,3**	98,3
	gimnazjalne i poniżej	6 552	18,7	**6 435**	**18,8**	98,2
staż pracy	do 1 roku	7 918	22,5	**7 583**	**22,2**	95,8
	1-5 lat	11 648	33,2	**11 420**	**33,4**	98,0
	5-10 lat	868	2,5	**605**	**1,8**	69,7
	bez stażu	14 685	41,8	**14 539**	**42,6**	99,0
Ogółem		35 119	100,0	**34 147**	**100,0**	97,2

Aż 42,6% osób bezrobotnych do 25 roku życia nie miało żadnego stażu zawodowego, co również w większym stopniu dotyczyło kobiet niż mężczyzn. Zaobserwowano ponadto zjawisko zwiększenia się tego udziału o 8 punktów procentowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2010 roku co siódmy bezrobotny z tej grupy pozostawał w rejestrze urzędu powyżej roku (14,2% – wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 3,5 punktu procentowego). Natomiast 71,2% osób bezrobotnych do 25 roku życia zarejestrowanych było w urzędach pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, co stanowi spadek o 0,9 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego.

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, wg stanu na koniec grudnia 2010 roku wynosiła 25 742 osoby i zwiększyła się o 1 881 osób, tj. o 7,9%, w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego. Ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zwiększył się o 1,1 punktu procentowego.

Jest to grupa bezrobotnych o raczej niskim poziomie wykształcenia. Blisko 38% osób powyżej 50 roku życia posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, a co trzecia osoba wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2009-2010

Wyszczególnienie		2009 rok		**2010 rok**		Dynamika
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	**liczba bezrobotnych**	**% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.**	2009=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 150	9,0	**2 424**	**9,4**	112,7
	1-3 m-cy	5 498	23,0	**5 460**	**21,2**	99,3
	3-6 m-cy	4 188	17,5	**3 900**	**15,2**	93,1
	6-12 m-cy	5 105	21,4	**5 162**	**20,0**	101,1
	12-24 m-cy	3 281	13,8	**5 075**	**19,7**	154,7
	pow. 24 m-cy	3 639	15,3	**3 721**	**14,5**	102,3
wykształcenie	wyższe	720	3,0	**866**	**3,4**	120,3
	policealne i śr. zawod.	4 457	18,7	**4 867**	**18,9**	109,2
	śr. ogólnokształcące	1 272	5,3	**1 359**	**5,3**	106,8
	zasadnicze zawodowe	8 032	33,7	**8 881**	**34,5**	110,6
	gimnazjalne i poniżej	9 380	39,3	**9 769**	**37,9**	104,1
staż pracy	do 1 roku	1 379	5,8	**1 448**	**5,6**	105,0
	1-5 lat	1 469	6,2	**1 574**	**6,1**	107,1
	5-10 lat	1 633	6,8	**1 804**	**7,0**	110,5
	10-20 lat	5 209	21,8	**5 725**	**22,3**	109,9
	20-30 lat	8 703	36,5	**9 429**	**36,6**	108,3
	30 lat i więcej	4 440	18,6	**4 707**	**18,3**	106,0
	bez stażu	1 028	4,3	**1 055**	**4,1**	102,6
Ogółem		23 861	100,0	**25 742**	**100,0**	107,9

Co trzecia osoba reprezentująca tę grupę pozostaje bezrobotną powyżej 12 miesięcy, przy czym co siódma pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata.

Co trzecia osoba bezrobotna powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale od 20-30 lat, a co czwarta w przedziale od 10-20 lat. Równocześnie jednak 11,7% osób posiada staż pracy nie przekraczający pięciu lat, a 4,1% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Od 2008 roku następował spadek udziału kobiet w tej grupie osób bezrobotnych z 48% do 42,2% na koniec 2009 roku. W 2010 roku nastąpił nieznaczny wzrost udziału kobiet, w stosunku do roku poprzedniego, do poziomu 42,9%.

Bezrobotne kobiety powyżej 50 roku życia były lepiej wykształcone niż mężczyźni z tej kategorii bezrobotnych. Wg stanu na koniec 2010 roku 63,7% kobiet bezrobotnych w wieku „50 plus" legitymowało się wykształceniem zawodowym i niższym. Natomiast ta kategoria mężczyzn charakteryzowała się wskaźnikiem o wartości 79%.

Aż 36,5% kobiet po 50 roku życia pozostawało bezrobotnymi powyżej 12 miesięcy, natomiast dłużej niż rok nie pracowało 32,4% mężczyzn z tej grupy.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na niski poziom wykształcenia i długie pozostawanie w rejestrach osób bezrobotnych. Osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw na rynku pracy.

2.7. BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2010 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród osób bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem poniżej średniego.

W 2010 roku prawie co trzecia osoba bezrobotna posiadała wykształcenie zawodowe. Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach osób bezrobotnych od pięciu lat waha się w granicach od 30,4% do 33,1%.

Udział osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i poniżej systematycznie zmniejsza się w rejestrach urzędów pracy na rzecz osób posiadających wykształcenie średnie i wyższe (z 31,2% w 2006 roku do 25,2% w 2010 roku).

Na przestrzeni lat 2006-2009 odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, policealnym (za wyjątkiem okresu 2008/2009) i średnim zawodowym oraz wyższym, rósł średnio o kilka dziesiątych punktu procentowego rocznie. W 2010 roku ta tendencja się utrzymała, za wyjątkiem wykształcenia policealnego i średniego zawodowego (spadek o 0,2%). W roku 2006 osoby bezrobotne ze średnim i wyższym wykształceniem stanowiły 35,7% ogólnej liczby. Do końca 2010 roku procent ten zwiększył się, w porównaniu z 2006 rokiem o 7,8 punktu procentowego, co sprawiło, że prawie co druga osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie.

Wykres 2.11. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2006-2010

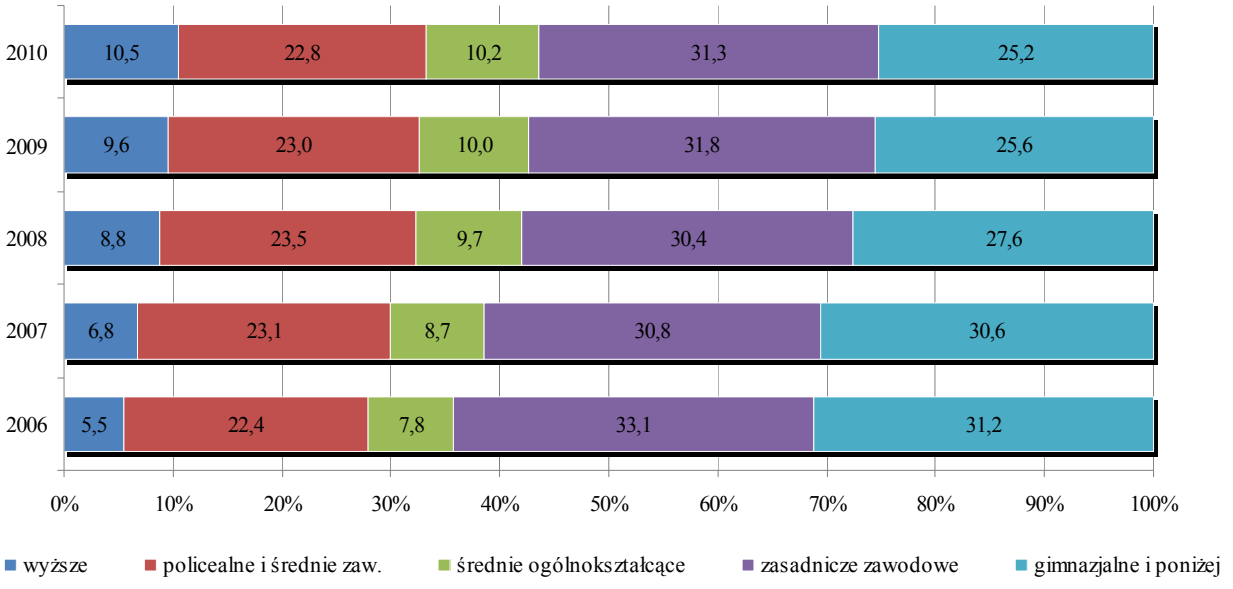

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat zmiany struktury wykształcenia wśród osób bezrobotnych są wyraźnie widoczne. Maleje udział osób z wykształceniem zawodowym i niższym (choć nadal wartość tego wskaźnika przekracza 50%), co może informować o tym,

że rośnie zapotrzebowanie na pracę dla wykwalifikowanych, lecz niekoniecznie wysoko wykształconych osób.

Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy świadczy o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku dalszej edukacji tzw. rynkowych aspektów tych decyzji. Efektem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków takich jak: zarządzanie i marketing, pedagogika oraz ekonomia i administracja.

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2010 roku znajdowało się 54 048 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 40% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2009 roku podwyższył się o 7,8 punktu procentowego.

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2009-2010

Wyszczególnienie		2009 rok		**2010 rok**		Dynamika
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	**liczba bezrobotnych**	**% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych**	2009=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 584	3,7	**2 452**	**4,5**	154,8
	1-3 m-cy	5 010	11,6	**7 443**	**13,8**	148,6
	3-6 m-cy	4 434	10,3	**5 612**	**10,4**	126,6
	6-12 m-cy	6 472	15,0	**6 332**	**11,7**	97,8
	12-24 m-cy	14 767	34,4	**21 134**	**39,1**	143,1
	pow. 24 m-cy	10 745	25,0	**11 075**	**20,5**	103,1
wiek	18-24 lat	6 485	15,1	**9 101**	**16,8**	140,3
	25-34 lat	11 994	27,9	**15 240**	**28,2**	127,1
	35-44 lat	8 700	20,2	**10 826**	**20,0**	124,4
	45-54 lat	11 022	25,6	**12 625**	**23,4**	114,5
	55-59 lat	4 000	9,3	**5 092**	**9,4**	127,3
	60-64 lat	811	1,9	**1 164**	**2,2**	143,5
wykształcenie	wyższe	2 935	6,8	**4 130**	**7,6**	140,7
	policealne i śr. zawod.	9 410	21,9	**11 839**	**21,9**	125,8
	śr. ogólnokształcące	3 443	8,0	**4 542**	**8,4**	131,9
	zasadnicze zawodowe	13 425	31,2	**17 470**	**32,3**	130,1
	gimnazjalne i poniżej	13 799	32,1	**16 067**	**29,8**	116,4
staż pracy	do 1 roku	6 983	16,2	**8 224**	**15,2**	117,8
	1-5 lat	9 678	22,5	**12 875**	**23,8**	133,0
	5-10 lat	5 890	13,7	**7 462**	**13,8**	126,7
	10-20 lat	7 470	17,4	**9 076**	**16,8**	121,5
	20-30 lat	4 826	11,2	**6 270**	**11,6**	129,9
	30 lat i więcej	968	2,3	**1 545**	**2,9**	159,6
	bez stażu	7 197	16,7	**8 596**	**15,9**	119,4
Ogółem		43 012	100,0	**54 048**	**100,0**	125,7

Wśród osób długotrwale bezrobotnych 45% stanowiły osoby do 34 roku życia. Ponad 2/3 ogółu osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się wykształceniem poniżej średniego.

Ponad połowa osób długotrwale bezrobotnych, tj. 59,6% pozostawała w ewidencji urzędów pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy, przy czym dla kobiet udział ten był wyższy i wynosił 62,1%. Co szósta osoba w tej populacji nie posiadała stażu pracy.

Długotrwałe bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, w szczególności utrwala ono syndrom tzw. „wyuczonej bezradności", a zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe dezaktualizują się. Urzędy pracy, mimo niewystarczającego zainteresowania tą grupą osób bezrobotnych ze strony pracodawców, promują jej aktywizację poprzez programy finansowane zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2010 wynosiła 7 186, tj. 5,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 52,3% ogółu bezrobotnych osób niepłnosprawnych.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2009-2010

Wyszczególnienie		2009 rok		**2010 rok**		Dynamika
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	**liczba bezrobotnych**	**% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych**	2009=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	578	8,0	**629**	**8,8**	108,8
	1-3 m-cy	1 461	20,2	**1 394**	**19,4**	95,4
	3-6 m-cy	1 309	18,1	**1 114**	**15,5**	85,1
	6-12 m-cy	1 477	20,4	**1 375**	**19,1**	93,1
	12-24 m-cy	1 096	15,2	**1 467**	**20,4**	133,9
	pow. 24 m-cy	1 308	18,1	**1 207**	**16,8**	92,3
wiek	18-24 lat	639	8,9	**608**	**8,4**	95,1
	25-34 lat	1 129	15,6	**1 061**	**14,8**	94,0
	35-44 lat	1 303	18,0	**1 248**	**17,4**	95,8
	45-54 lat	2 783	38,5	**2 703**	**37,6**	97,1
	55-59 lat	1 162	16,1	**1 290**	**18,0**	111,0
	60-64 lat	213	2,9	**276**	**3,8**	129,6
wykształce-nie	wyższe	248	3,4	**273**	**3,8**	110,1
	policealne i śr. zawod.	1 330	18,4	**1 379**	**19,2**	103,7
	śr. ogólnokształcące	461	6,4	**447**	**6,2**	97,0
	zasadnicze zawodowe	2 728	37,7	**2 756**	**38,4**	101,0
	gimnazjalne i poniżej	2 462	34,1	**2 331**	**32,4**	94,7
staż pracy	do 1 roku	823	11,4	**766**	**10,6**	93,1
	1-5 lat	1 188	16,4	**1 171**	**16,3**	98,6
	5-10 lat	979	13,6	**922**	**12,8**	94,2
	10-20 lat	1 649	22,8	**1 672**	**23,3**	101,4
	20-30 lat	1 519	21,0	**1 538**	**21,4**	101,3
	30 lat i więcej	401	5,5	**442**	**6,2**	110,2
	bez stażu	670	9,3	**675**	**9,4**	100,7
Ogółem		7 229	100,0	**7 186**	**100,0**	99,4

Udział osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędów pracy na przestrzeni lat 2006-2008 rósł systematycznie z 3,4% do 6,1%. Natomiast w 2009 i 2010 roku zanotowano spadek odsetka osób niepełnosprawnych w całej populacji bezrobotnych.

Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych przeważają osoby w wieku 45-54 lata (37,6%). Udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowił 23,2%.

Co trzecia osoba niepełnosprawna (37,2%) widniała w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Rynek pracy stawia wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji, tymczasem struktura wykształcenia niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce stanowi ogromne wyzwanie dla służb zatrudnienia. Tylko 3,8% osób z tej grupy posiadało wykształcenie wyższe, a co czwarta osoba (25,4%) wykształcenie na poziomie średnim i policealnym. Większość osób niepełnosprawnych posiada wykształcenie zawodowe (38,4%) oraz gimnazjalne i poniżej (32,4%).

2.10. BEZROBOTNI WG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie od lat jest niezmienna, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji.

Tabela 2.5. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych (porównanie lat 2006-2010)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku					wzrost/ spadek
		2006	2007	2008	2009	**2010**	2010-2009
1.	sprzedawca	16 966	11 367	7 749	10 640	**11 822**	1 182
2.	technik ekonomista*	4 836	3 313	2 774	3 646	**3 602**	-44
3.	ślusarz	3 525	2 178	2 138	3 674	**3 383**	-291
4.	krawiec	4 482	2 802	2 306	3 247	**3 117**	-130
5.	kucharz	4 244	2 610	2 001	2 484	**2 531**	47
6.	murarz	2388	1340	1171	1 985	**2 221**	236
7.	robotnik gospodarczy	1 884	1 461	1 086	1 540	**1 826**	286
8.	technik mechanik	2 028	1 249	1 286	2 265	**1 786**	-479
9.	szwaczka	2 788	1 718	1 342	1 839	**1 751**	-88
10.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2 813	1 771	1 069	1 406	**1 691**	285
11.	technik prac biurowych**	2 978	1 997	1 380	1 732	**1 616**	-116
12.	technik rolnik	2 362	1 618	1 298	1 608	**1 488**	-120

* do 1 lipca 2010 roku – asystent ekonomiczny
** do 1 lipca 2010 roku – pracownik biurowy

Od 1 lipca 2010 roku obowiązuje nowa klasyfikacja wprowadzona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 82 z dnia 17 maja 2010 r., poz. 537).

W tabeli i na wykresie zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2006-2010 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie dotyczące dwunastu zawodów reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych. W 2010 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w pięciu z tych profesji nastąpił wzrost wartości bezwzględnych (największy dla zawodu sprzedawcy – o 1 182 osoby), a w pozostałych siedmiu ich spadek (największy dla zawodu technik mechanik – o 479 osób).

Wykres 2.12. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2006-2010

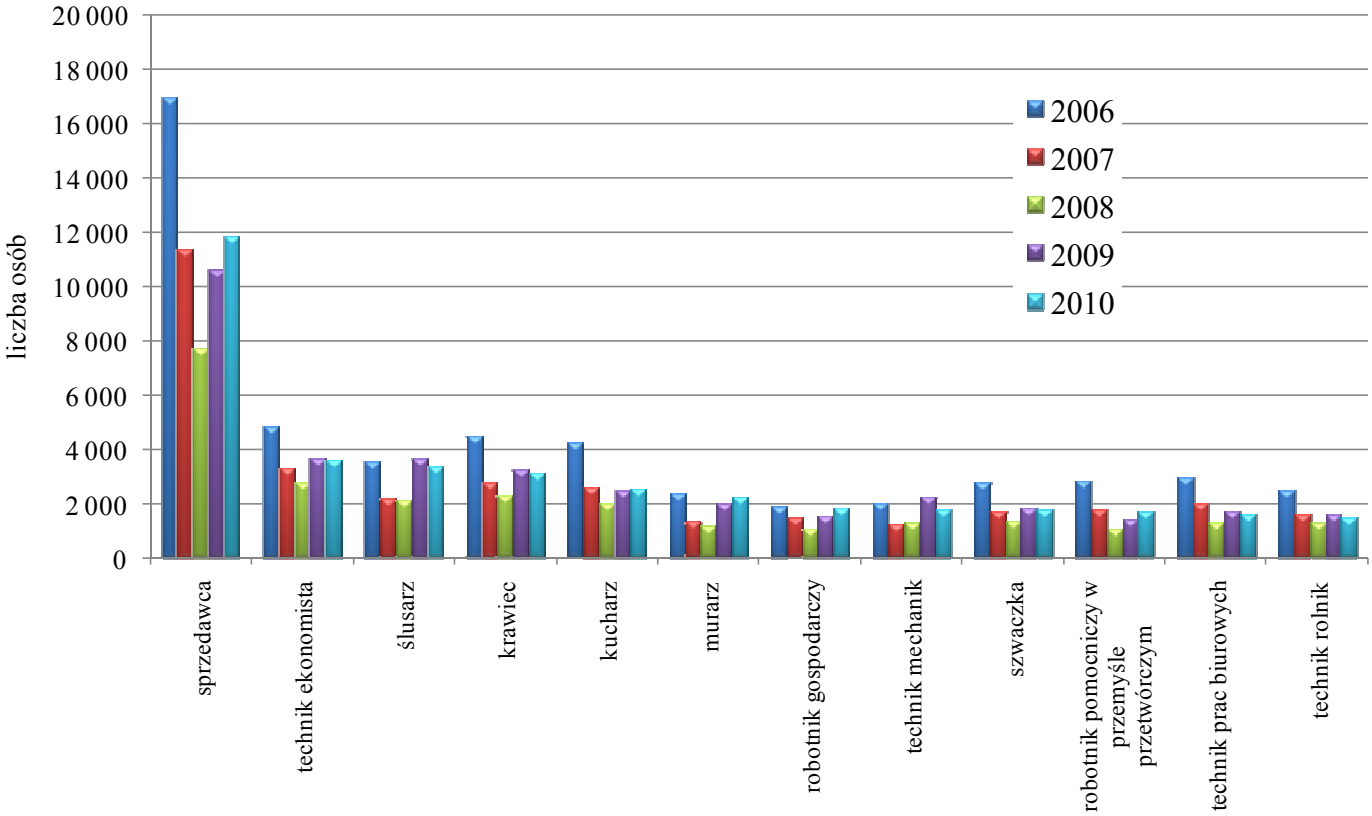

Wśród osób bezrobotnych niezmiennie dominują osoby z zawodem sprzedawcy. Zawód sprzedawcy w 2007 roku, jak i w latach wcześniejszych, posiadała co dziesiąta osoba bezrobotna, w latach 2008 i 2009 co dwunasta, a w roku 2010 co jedenasta osoba bezrobotna. Takie kwalifikacje posiada od 2009 roku co siódma kobieta bezrobotna. Sytuacja ta wynika z faktu, że zawód ten stosunkowo łatwo jest zdobyć i obejmuje on nieskomplikowany zakres zadań i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania, co pozwala na szybkie przyuczenie do świadczenia tego rodzaju pracy przez osoby nie posiadające potrzebnego wykształcenia i doświadczenia. Podjęcie pracy na stanowisku sprzedawcy ułatwia także wysoka fluktuacja kadr od lat notowana w tym zawodzie.

Na uwagę zasługuje fakt, że od lat wśród bezrobotnych kobiet przeważają osoby reprezentujące jeden z czterech zawodów, tj.: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec i kucharz.

Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności niezmiennie mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej, nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej należy co szósta osoba bezrobotna.

3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

3.1. OFERTY PRACY

Liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy wyniosła w 2010 roku 76 688, co wskazuje na tendencję wzrostową wobec roku poprzedniego o ponad 21%. Jest to bardzo pozytywne zjawisko ponieważ statystyka lat poprzednich dotycząca wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej nie była optymistyczna. Utrzymujący się do 2007 roku trend wzrostowy dość gwałtownie się odwrócił. Liczba pozyskanych ofert pracy w 2008 roku jedynie nieznacznie przekroczyła poziom sprzed trzech lat, natomiast w 2009 roku była znacząco mniejsza niż w 2005 roku.

Spadek liczby zgłaszanych ofert pracy był szczególnie widoczny w ujęciu półrocznym: I połowa 2007 – 60 660; II połowa 2007 – 51 014; I połowa 2008 – 46 143; II połowa 2008 – 39 720; I połowa 2009 – 33 414; II połowa 2009 – 29 807. W analizowanym roku dane liczbowe pokazały zmianę dotychczasowych tendencji (I połowa 2010 – 37 847; II połowa 2010 – 38 841).

Wykres 3.1. Oferty pracy w latach 2005-2010

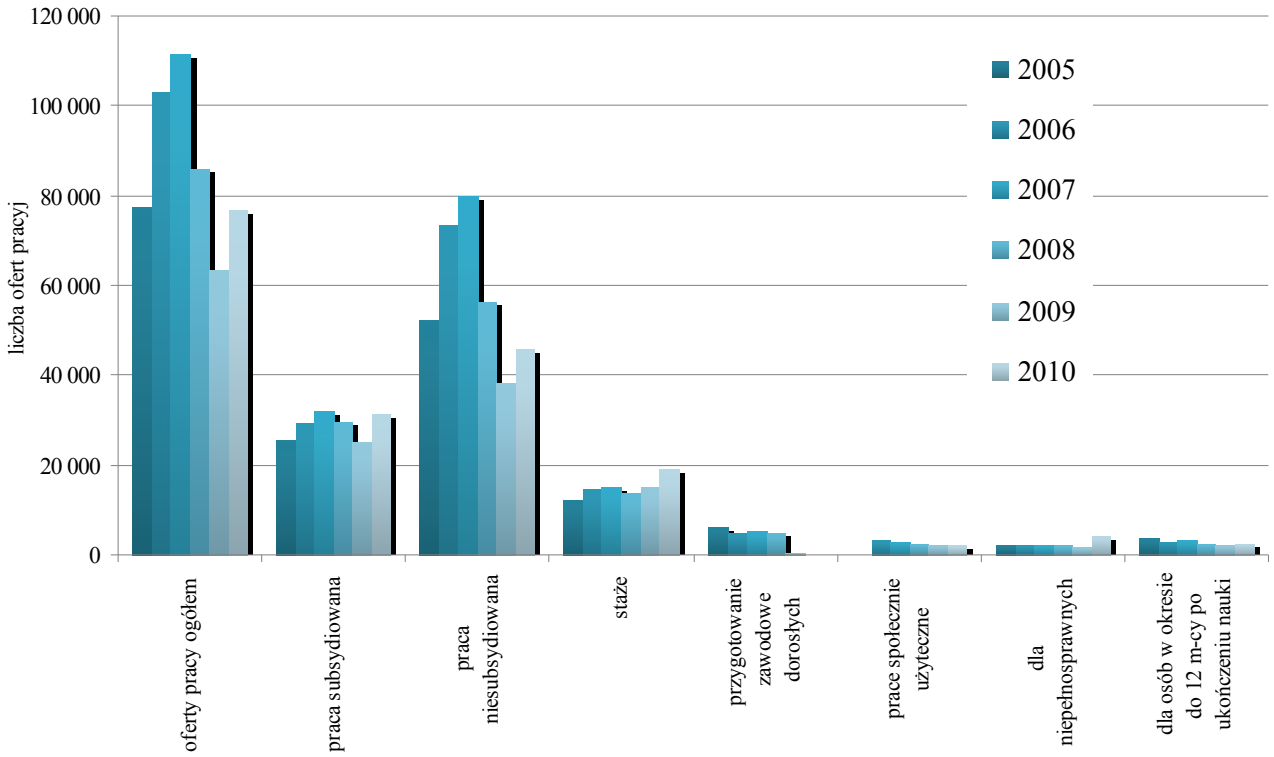

Oferty subsydiowane przez urzędy pracy w 2010 roku stanowiły ponad 40% wszystkich ofert i jest to najwyższy wskaźnik w ciągu ostatnich sześciu lat.

Liczba pozyskanych miejsc pracy i wskaźnik udziału ofert niesubsydiowanych w ostatnich sześciu latach wygląda następująco:

- w 2010 roku – 76 688, w tym niesubsydiowane 45 653, tj. 59,5%,
- w 2009 roku – 63 221, w tym niesubsydiowane 38 286, tj. 60,6%,
- w 2008 roku – 85 863, w tym niesubsydiowane 56 390, tj. 65,7%,
- w 2007 roku – 111 674, w tym niesubsydiowanych 79 838 tj. 71,5%,
- w 2006 roku – 102 870, w tym niesubsydiowanych 73 575 tj. 71,5%,
- w 2005 roku – 77 490, w tym niesubsydiowanych 52 147 tj. 67,3%.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2010 roku oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej

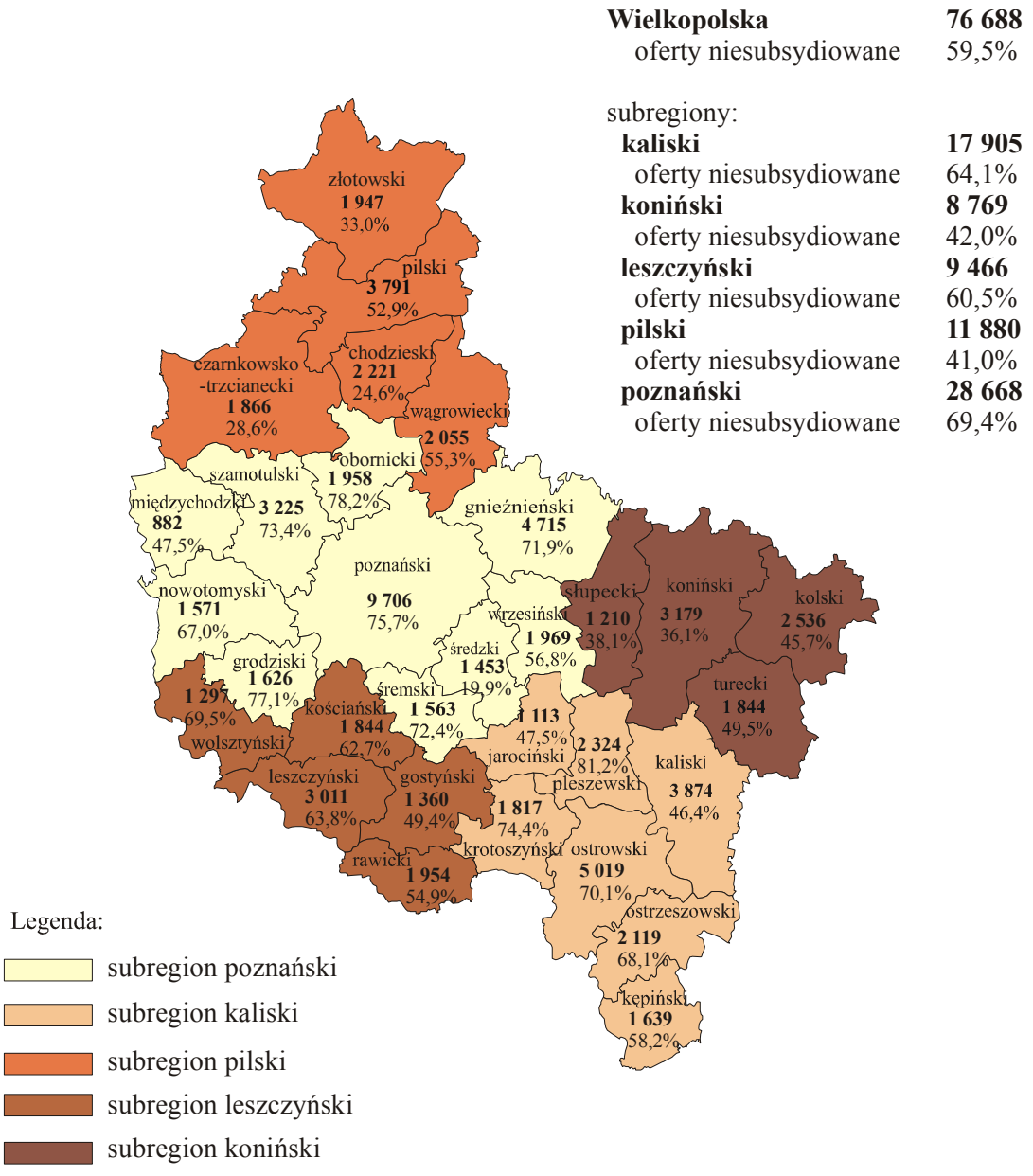

Subsydiowane oferty pracy stanowiły około 60% ogólnej ich liczby pozostającej w dyspozycji urzędów pracy w podregionie pilskim i konińskim. Największy udział tych ofert pracy odnotowano w powiatach: średzkim (80,1% wszystkich zgłoszonych ofert), chodzieskim (75,4%) i czarnkowsko-trzcianeckim (71,4% wszystkich zgłoszonych ofert). Powiat pleszewski zanotował najniższy wskaźnik udziału ofert subsydiowanych – 18,8%. Należy jednak podkreślić, że zgłoszenie oferty zatrudnienia nie ma bezpośredniego przełożenia na podjęcie pracy.

Wśród zgłoszeń ofert na subsydiowane miejsca pracy największą popularnością cieszyły się staże – 19 067 zgłoszeń w powiatowych urzędach pracy. Przyjęto 2 152 oferty na wykonanie prac społecznie użytecznych.

3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI

Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z przetwórstwa przemysłowego – 12 940 ofert, handlu – 12 600, administracji publicznej – 9 919 i budownictwa – 8 581. Pracodawcy z ww. branż zgłosili w 2010 roku większe zapotrzebowanie na pracowników, niż rok wcześniej.

W niektórych sekcjach działalności gospodarczej liczba ofert pracy w roku przewyższała liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy. Były to:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne — 9 804 osoby bezrobotne – 9 919 ofert
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa — 1 534 osoby bezrobotne – 2 053 oferty
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją — 1 302 osoby bezrobotne – 1 304 oferty

Wykres 3.2. Oferty pracy wg rodzaju działalności w 2010 roku

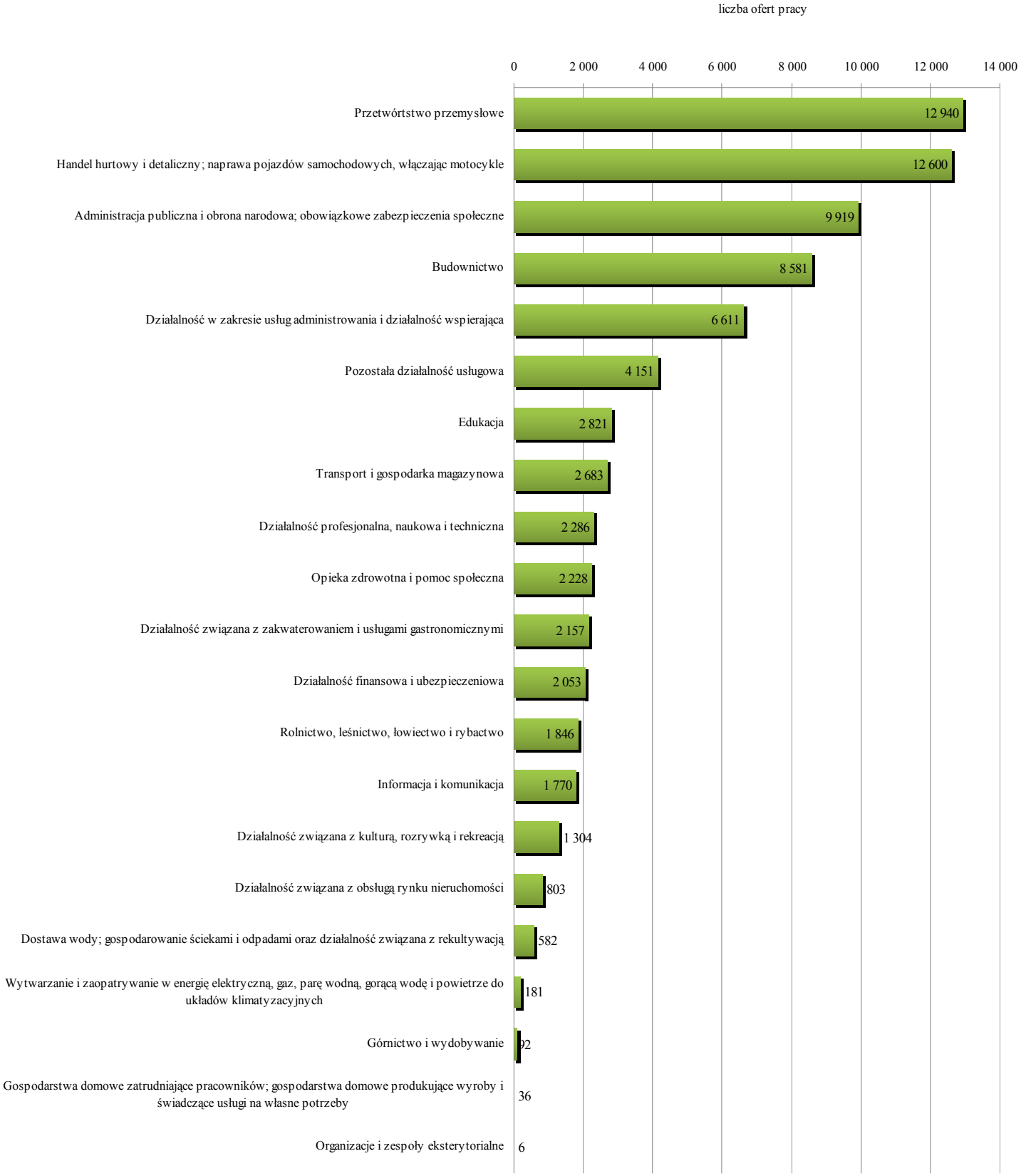

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2010 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy kształtuje się podobnie, jak w latach ubiegłych. Jak co roku, najwięcej ofert pracy było kierowanych dla sprzedawców i robotników gospodarczych. Tak jak w minionych latach, widoczne było duże zapotrzebowanie na: robotników budowlanych i robotników w przemyśle przetwórczym, pozostałych pracowników przy pracach prostych w przemyśle, kierowców, telemarketerów i murarzy. Zwraca uwagę niemalejące zapotrzebowanie na zawody, takie jak technik prac biurowych i technik administracji.

Stanowiska pracy, na które pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w 2010 roku to (liczba ofert większa niż 500):

- robotnik gospodarczy 6 914
- sprzedawca 6 248
- technik prac biurowych* 4 264
- kierowca samochodu ciężarowego 2 015
- robotnik budowlany 1 971
- telemarketer 1 835
- technik administracji** 1 816
- murarz 1 634
- sprzątaczka biurowa*** 1 517
- pakowacz 1 350
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle 1 255
- przedstawiciel handlowy 1 217
- magazynier 944
- kucharz 937
- szwaczka 903
- stolarz 836
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym 756
- ślusarz 746
- pozostali pracownicy obsługi biurowej 700
- pracownik ochrony fizycznej bez licencji 690
- rzeźnik wędliniarz 582
- fryzjer 572
- księgowy 527

* do lipca 2010 – pracownik biurowy,
** do lipca 2010 – pracownik administracyjny,
*** do lipca 2010 – sprzątaczka

Spośród zawodów znajdujących się w statystykach wielkopolskich urzędów pracy wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i które równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy 16 zawodów, na które zapotrzebowanie jest znacząco wyższe niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy.

Na czołowych pozycjach listy zawodów deficytowych znalazły się zawody, takie jak: agent ubezpieczeniowy, specjalista ds. sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych) i przedstawiciel handlowy. Są to zawody wymagające „wrodzonych predyspozycji" i zdolności perswazyjnych oraz rzetelnej wiedzy o sprzedawanym produkcie. W branży handlowej oraz w branży finansowej związanej z usługami poszukiwano również przedstawicieli zawodów: sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej i internetowej, doradcy finansowi i inwestycyjni oraz pracownicy ds. kredytów, pożyczek i pokrewni.

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy przewyższająca liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2010 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	agenci ubezpieczeniowi	49	270	5,5
2.	robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	46	240	5,2
3.	sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej	364	1 857	5,1
4.	gospodarze budynków	2 358	6 858	2,9
5.	robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	144	367	2,5
6.	przedstawiciele handlowi	511	1 194	2,3
7.	kierowcy samochodów ciężarowych	1 069	2 181	2,0
8.	doradcy finansowi i inwestycyjni	143	287	2,0
9.	pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	174	341	2,0
10.	pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji	80	149	1,9
11.	specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	46	83	1,8
12.	sekretarki	217	366	1,7
13.	pracownicy obsługi biurowej	2 863	4 796	1,7
14.	robotnicy budowy dróg i pokrewni	282	465	1,6
15.	monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	52	80	1,5
16.	pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	84	122	1,5

Najwidoczniejsze braki odczuwane były również w zawodach z reguły wymagających wydatkowania znacznej siły fizycznej, takich jak: robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt, robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani, robotnicy budowy dróg i pokrewni oraz w zawodach związanych z pracą fizyczną, sklasyfikowanych w grupach: gospodarze budynków, kierowcy samochodów ciężarowych, monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych. Utrzymuje się również niedobór pracowników obsługi biurowej i sekretarek.

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2009 roku	liczba osób przypadająca na 1 ofertę pracy (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	fizycy i astronomowie	1	112	112,0
2.	filozofowie, historycy i politolodzy	14	1 473	105,2
3.	technicy leśnictwa	2	204	102,0
4.	rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów	5	481	96,2
5.	dietetycy i żywieniowcy	49	2 529	51,6
6.	średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	185	6 772	36,6
7.	ekonomiści	78	2 267	29,1
8.	technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	65	1 830	28,2
9.	technicy technologii żywności	50	1 333	26,7
10.	technicy mechanicy	184	4 283	23,3
11.	specjaliści do spraw administracji i rozwoju	192	3 703	19,3
12.	mistrzowie produkcji w budownictwie	51	690	13,5
13.	wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	121	1 575	13,0
14.	specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	74	930	12,6
15.	technicy elektronicy i pokrewni	65	789	12,1
16.	krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	382	4 369	11,4
17.	operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	107	1 217	11,4
18.	piekarze, cukiernicy i pokrewni	360	3 735	10,4
19.	inżynierowie mechanicy	54	544	10,1

W zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2010 roku była znacząco większa od zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, podobnie jak w latach ubiegłych znajdują się zawody związane z rolnictwem, gastronomią oraz profesje związane z akademickim wykształceniem humanistycznym i technicznym.

W najgorszej sytuacji zawodowej byli fizycy i astronomowie, filozofowie, historycy i politolodzy. W rejestrach wielkopolskich urzędów pracy zgłoszono stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na tego typu specjalistów, albo było ono zupełnie nieadekwatne do podaży, co winno być wskazówką dla instytucji edukacyjnych.

W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z rolnictwem problem jest prawdopodobnie bardziej złożony i może być związany z czynnikami makroekonomicznymi – zanikanie miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym. Zbyt duża podaż pracy w zawodach z branż rolniczej i pokrewnych dotyczyła zawodów takich jak: technik leśnictwa, specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni, operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych.

Brak ofert odczuli również: dietetycy i żywieniowcy, technicy technologii żywności, piekarze, cukiernicy i pokrewni. Znalezienie zatrudnienia z pomocą urzędu było również dużym problemem w zawodach takich jak: ekonomista, wizytator i specjalista metod nauczania, rękodzielnik wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych, średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych.

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W porównaniu z rokiem 2009 liczba osób bezrobotnych objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu uległa w 2010 roku zwiększeniu do 54 059 osób, tj. o 11 146 osób.

Największy wzrost liczby osób objętych pomocą w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w 2010 roku o ponad 33% w stosunku do roku poprzedniego, dotyczył dotacji na podjęcie działalności gospodarczej i refundacji doposażenia lub wyposażenia miejsca pracy. Znaczny wzrost, o ponad 25% odnotowano, także w przypadku robót publicznych, staży i szkoleń.

Tabela 3.3. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008-2010

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach						dynamika % 2009=100
	2008		2009		2010		
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	
prace interwencyjne	1 939	4,1	1 611	3,7	**1 654**	**3,1**	102,7
roboty publiczne	2 889	6,2	2 898	6,7	**3 780**	**7,0**	130,4
środki na podjęcie działalności gospodarczej i refundacje doposażenia lub wyposażenia miejsca pracy	8 424	17,9	8 933	20,8	**11 916**	**22,0**	133,4
szkolenia	12 917	27,5	11 484	26,8	**14 385**	**26,6**	125,3
staże i przygotowanie zawodowe	18 094	38,5	15 615	36,4	**19 672**	**36,4**	126,0
prace społecznie użyteczne	2 507	5,3	2 216	5,2	**2 516**	**4,6**	113,5
inne prace subsydiowane*	217	0,5	156	0,4	**136**	**0,3**	87,2
ogółem	46 987	100,0	42 913	100,0	**54 059**	**100,0**	126,0

* dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej pochodzące ze środków innych niż Fundusz Pracy, np. środków PFRON

W 2010 roku najwięcej, bo 19 672 osoby skorzystały ze staży i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to w ostatnich latach najczęściej stosowana przez urzędy pracy pomoc w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych. Każdego roku jest ona uruchamiana dla blisko co trzeciej aktywizowanej osoby.

Wykres 3.3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2003-2010

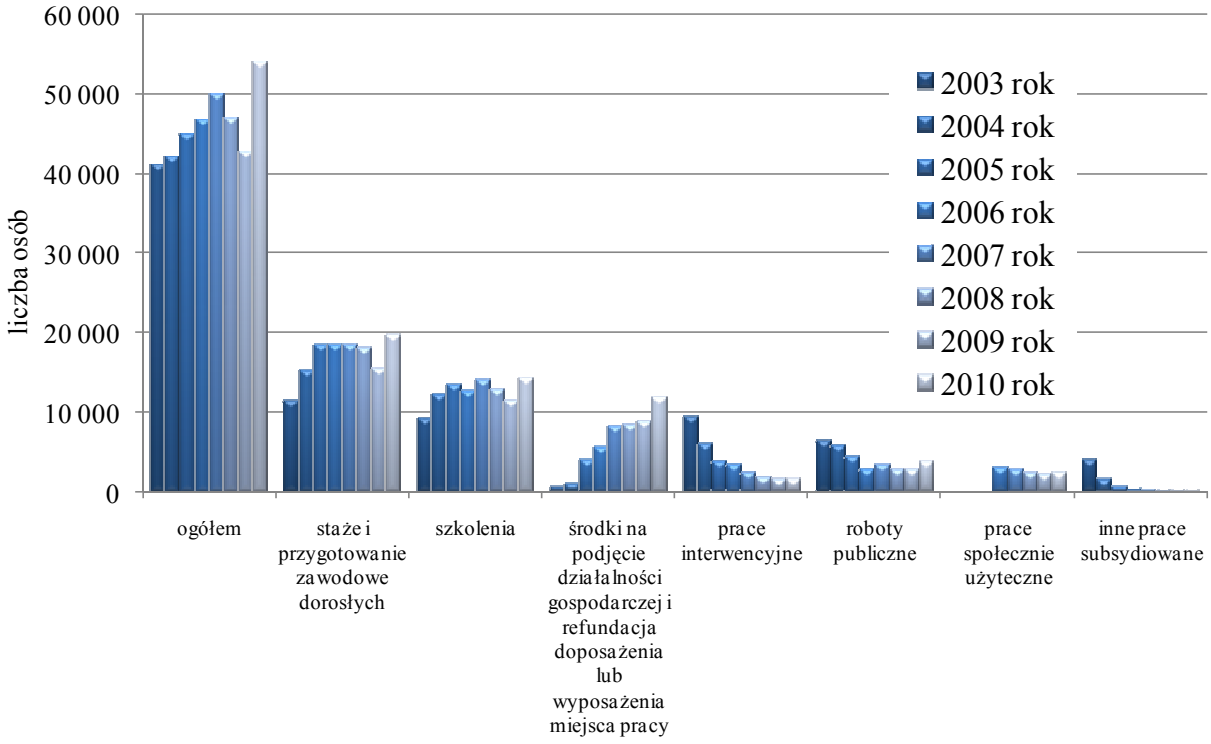

W 2010 roku znacząco zwiększyła się liczba bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach. Z różnego rodzaju kursów i szkoleń organizowanych przez urzędy pracy skorzystało 14 385 osób.

Dzięki pracom społecznie użytecznym urzędy pracy corocznie aktywizują ponad dwa tysiące osób. W roku 2010 formą tą objęto 2 516 osób, tj. o 13,5% więcej niż w roku poprzednim.

Natomiast w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych w 2010 zaktywizowano łącznie 5 434 osoby, tj. o 925 więcej niż w 2009 roku.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

W 2010 roku w powiatowych urzędach pracy z terenu Wielkopolski było zatrudnionych 127 doradców zawodowych, czyli o 4 osoby, tj. 3% mniej niż w roku poprzednim.

Poradnictwo zawodowe w powiatowych urzędach pracy było realizowane w oparciu o standardy usług rynku pracy w następujących formach:

- Poradnictwo indywidualne: bazujące na przeprowadzonych rozmowach doradczych pomocnych w rozpoznawaniu preferencji i predyspozycji zawodowych i wyznaczaniu celów zawodowych oraz podejmowaniu decyzji związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, motywujących do podjęcia aktywnych działań na rynku pracy, wzbogacone testami, pogłębionymi wywiadami, ćwiczeniami. W powiatowych urzędach pracy zatrudniających psychologa przeprowadzano badania w oparciu o testy psychologiczne. Realizowano poradnictwo z zastosowaniem Indywidualnego Planu Działania.
- Poradnictwo grupowe: prowadzone w formie zajęć warsztatowych i spotkań informacyjnych.

  Przykładowe tematy zajęć warsztatowych:

  Autorskie zajęcia pomagające prawidłowo sporządzić dokumenty aplikacyjne do pracodawcy, w tym między innymi: *Aplikacja twoją wizytówką – pomoc w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych* – realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie, *Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych* - realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy Środzie Wlkp., *Dokumenty aplikacyjne – wizytówka zawodowa* - realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie, *Nauka redagowania dokumentów aplikacyjnych* - realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowie Wlkp.

  Samodzielność w poszukiwaniu pierwszej pracy zajęcia realizowane przez powiatowe urzędy pracy w Rawiczu, Lesznie, Grodzisku Wielkopolskim i Kępnie.

  @ktywny w świecie Internetu czyli warsztaty umiejętności poszukiwania pracy za pomocą Internetu – realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie.

  Planowanie Kariery, Warsztat samopoznania, Rozmowa kwalifikacyjna czyli bezpośrednie spotkanie z pracodawcą to zajęcia, których zadaniem było inspirowanie bezrobotnych

do planowania ścieżki kariery zawodowej. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie.

Praca w moim życiu, Poznaj samego siebie – moja osobowość zawodowa, Szanse i zagrożenia a perspektywy znalezienia pracy, Poznaj swoje predyspozycje – zaplanuj swoja karierę, Poznanie zainteresowań, aspiracji zawodowych i swoich mocnych stron, Poznanie obszarów własnych kompetencji, motywacji do pracy, systemów wartości oraz sposobów poszukiwania pracy, Rozwój osobisty w zakresie dostrzegania własnych cech i nastawienia do wyboru odpowiedniej pracy, Warsztaty z zakresu samopoznania i technik aktywnego poszukiwania pracy, Autoprezentacja, Analiza moich mocnych i słabych stron w poszukiwaniu pracy, Moje cechy osobowościowe, a wybór odpowiedniego stanowiska pracy to zajęcia przeprowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Turku.

Na rynku pracy nie jesteś sama to zajęcia dla kobiet samotnie wychowujących dzieci do 18 roku życia, a których głównym ich celem było wzmocnienie poczucia własnej wartości i motywacji do poszukiwania pracy. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, Asertywność w poszukiwaniu pracy, Zwiększenie motywacji w procesie poszukiwania pracy oraz *Bilans umiejętności zawodowych,* to zajęcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wlkp.

Czas na zmianę. Mój wiek – mój atut, zajęcia dla osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia, których celem było podniesienie własnej wartości, pewności siebie, motywacji do aktywności zawodowej. Zajęcia ukierunkowane były na przełamanie poczucia bezradności wśród osób powyżej 45 roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

Uwierz w siebie. Zrób krok w kierunku własnego sukcesu – zajęcia przeznaczone dla bezrobotnych kobiet powyżej 45 roku życia, celem pogłębienia refleksji uczestników nad sobą i poszerzenie świadomości własnych mocnych i słabych stron. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

Samorealizacja czyli zajęcia motywujące do podejmowania działań zawodowych w celu osiągnięcia pracy, w której uczestnicy mogliby się zrealizować, spełnić swoje plany zawodowe oraz zajęcia *Nauka planowania i określania swoich celów zawodowych* obejmujące zagadnienia związane ze skutecznym planowaniem. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu.

Podobnie jak w latach poprzednich, dużą popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, na których omawiano takie tematy, jak:

- informacje na temat procedur rejestracji firmy,
- możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- samoocena pod kątem predyspozycji w kierunku przedsiębiorczości.

Zajęcia o tej tematyce prowadzone były między innymi przez:

- Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie – *Samozatrudnienie – dlaczego warto założyć własną firmę i jakie są z tego korzyści?*
- Powiatowy Urząd Pracy w Turku – *Etapy realizacji pomysłu na biznes, Od pomysłu do przedsiębiorstwa*,
- Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie – *Weź sprawy w swoje ręce – poradnictwo dla przyszłych przedsiębiorców. Ocena ryzyka, analiza lokalnego rynku,*
- Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie – *Zostań Rockefelerem,*
- Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu – *Motywacja do podjęcia własnej działalności gospodarczej,*
- Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie – *Moja firma. Czy ja się do tego nadaję?*
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie – *Czy nadaję się na przedsiębiorcę?*

Celem spotkań informacyjnych organizowanych przez powiatowe urzędy pracy w ramach poradnictwa zawodowego było m.in. zaprezentowanie form pomocy dla osób bezrobotnych, jakimi dysponują urzędy pracy, przedstawienie aktualnej sytuacji na rynku pracy, omówienie praw i obowiązków osoby bezrobotnej oraz przekazanie podstawowych informacji na temat metod i technik poszukiwania pracy. Urzędy zachęcały również do uczestnictwa w realizowanych przez siebie programach aktywizujących, w tym w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spotkania te organizowano w szczególności dla:

- osób bezrobotnych zwolnionych z pracy w oparciu o przepisy ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, oraz zwolnionymi przez pracodawcę z przyczyn ekonomicznych,
- osób długotrwale bezrobotnych,
- absolwentów szkół nie posiadających doświadczenia zawodowego,
- osób bezrobotnych powyżej pięćdziesiątego roku życia,
- kandydatów do udziału w szkoleniach i innych formach aktywizacji organizowanych przez powiatowe urzędy pracy,
- osób nowo zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy,

- osób niepełnosprawnych poszukujących pracy
- osób z nie wymienionych powyżej grup, a zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zaliczanych do znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost liczby porad indywidualnych (prawie 52 tysiące, tj. o blisko 5 tysięcy więcej, niż w 2009 roku) oraz udzielonych indywidualnych informacji zawodowych (blisko 19 tysięcy, tj. o ponad 3 tysiące więcej, niż rok wcześniej).

Liczba osób, które skorzystały z grupowego poradnictwa zawodowego wyniosła blisko 8 tysięcy, a około 15 tysięcy klientów skorzystało z grupowej informacji zawodowej.

Obszar podejmowanych działań doradczych obejmował bardzo różnorodną tematykę:

- rynek pracy: lokalny, krajowy, europejski,
- usytuowanie pracy w hierarchii wartości człowieka,
- analiza umiejętności, predyspozycji zawodowych i cech osobowościowych,
- planowanie kariery zawodowej,
- sposoby efektywnego poszukiwania pracy,
- przygotowanie dokumentów aplikacyjnych (*curriculum vitae* oraz listu motywacyjnego),
- autoprezentacja, jej znaczenie, zakres stosowania i rola w życiu człowieka,
- przedsiębiorczość, samozatrudnienie, marketing w małej firmie, tworzenie biznesplanu,
- wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych i karanych.

Doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa wykorzystują elementy powszechnie stosowanych metod pracy doradczej, jak np. kurs inspiracji, metoda edukacyjna, metoda hiszpańska itp. Korzystają z pomocy multimedialnych: filmów DVD, programów edukacyjnych, testów w wersji elektronicznej. Podczas prowadzenia warsztatów wspierają się prezentacjami multimedialnymi, stosują kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy.

Aby podnieść skuteczność swojej pracy doradcy regularnie i intensywnie podwyższają swoje umiejętności, w ramach kursów, szkoleń i studiów podyplomowych. Dzięki temu mają również możliwość awansu w ramach wieloetapowej ścieżki rozwoju zawodowego.

4. WSPÓŁPRACA W RAMACH WSPÓŁTWORZENIA I REALIZACJI POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. SAMORZĄDY

W 2010 roku na posiedzeniach Zarządu Województwa Wielkopolskiego oraz sesjach Sejmiku Województwa Wielkopolskiego wielokrotnie omawiana była tematyka dotycząca wielkopolskiego rynku pracy. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na posiedzenia te przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego w 2010 roku:

1. zatwierdził podział środków Funduszu Pracy pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań na 2010 rok,
2. zatwierdził wykorzystanie 35% rezerwy Funduszu Pracy w dyspozycji Samorządu Województwa na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
3. udzielił pełnomocnictw Dyrektorowi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, w tym pełnomocnictwa do podpisywania porozumień w sprawie realizacji projektów w ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji z Ministrem Rozwoju Regionalnego oraz do podejmowania wszelkich czynności z zakresu Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji,
4. przyjął Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok oraz zatwierdził Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok,
5. powierzył konkretnym jednostkom realizację projektów systemowych w ramach Poddziałań 6.1.2, 7.1.3, 8.1.2, 8.1.4, 8.2.2, 9.1.2 oraz 9.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz projektu konkursowego w ramach Działania 9.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
6. wyraził wolę zawarcia porozumienia dotyczącego realizowania na terenie województwa wielkopolskiego działań związanych z udziałem publicznych służb zatrudnienia w sieci EURES.

Ponadto na posiedzeniach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, Sejmiku i jego Komisji omawiane były:

- materiały: „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2009 roku”, „Raport z realizacji Strategii Zatrudnienia dla Województwa

Wielkopolskiego na lata 2007-2013", „Stan wdrażania komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce (na dzień 30.09.2010 roku),

- zmiany w planie wydatków budżetu Województwa Wielkopolskiego na 2010 rok,
- zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu województwa na programy i projekty realizowane

  ze środków Unii Europejskiej oraz środków udzielonych przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) na 2010 rok, a także innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na lata 2011-2022.

W ramach współpracy z samorządami powiatowymi, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zorganizował w 2010 roku cztery spotkania dla dyrektorów powiatowych urzędów pracy z terenu Wielkopolski, na których omówiono tematy: Ustawa o finansach publicznych, organizacja i zasady działania Centrów Aktywizacji Zawodowej, dobre praktyki we wdrażaniu nowych standardów usług rynku pracy w powiatowych urzędach pracy, Ustawa Prawo Zamówień Publicznych w praktyce powiatowych urzędów pracy, płaszczyzny współpracy powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej.

Ponadto w ciągu roku organizowane były spotkania szkoleniowe z wybranymi grupami pracowników powiatowych urzędów pracy. W 11 szkoleniach uczestniczyli m.in. pośrednicy pracy-asystenci EURES, doradcy zawodowi, pracownicy zajmujący się obsługą projektów systemowych 6.1.3, pracownicy odpowiedzialni za koordynację systemów zabezpieczenia społecznego oraz liderzy klubów pracy.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2010 ROK

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok*.

W Regionalnym Zespole ds. Opracowania Planu, który pracował pod przewodnictwem Wojciecha Jankowiaka, Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, uczestniczyli przedstawiciele: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Starostów Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Wielkopolskiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych, Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, a także Wielkopolskiej Sieci Biur Karier.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia stanowi uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 i jest dokumentem wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współudziale partnerów rynku pracy. Składa się on z pięciu priorytetów:

1. Wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców.
2. Równy dostęp do zatrudnienia oraz promocja integracji społecznej.
3. Rozwój przedsiębiorstw, przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie.
4. Podniesienie poziomu oraz dostępności kształcenia mieszkańców.
5. Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Zaproponowane w dokumencie działania były odpowiedzią na pogarszającą się sytuację na wielkopolskim rynku pracy. Na 2010 roku zaplanowano szereg działań naprawczych i zapobiegawczych, mających na celu zahamowanie dalszego wzrostu bezrobocia oraz wsparcie różnych grup i instytucji w ich funkcjonowaniu na regionalnym rynku pracy.

Jednym z przedsięwzięć była kontynuacja działań w ramach ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, która zakłada wsparcie dla przedsiębiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej w wyniku utraty części zamówień spowodowanej spowolnieniem gospodarczym. W celu łagodzenia skutków dokonanych zwolnień grupowych, zaplanowano natomiast pomoc dla zwolnionych pracowników w ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji

Odpowiedzią na niekorzystną sytuację na rynku pracy były ponadto działania obejmujące: doradztwo i informację zawodową, wsparcie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia oraz działania aktywizacyjne, skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących, mające na celu podniesienie lub zdobycie nowych kwalifikacji.

Duży nacisk w Planie położono na działania wspierające osoby młode oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na wielkopolskim rynku pracy. Ważny element stanowiły projekty ukierunkowane na zwiększenie aktywności na rynku pracy osób niepełnosprawnych oraz młodzieży ze środowisk zagrożonych marginalizacją.

Całkowita kwota środków finansowych na wszystkie działania zaplanowane na 2010 rok wyniosła 493 636 549,57zł.

4.3. WOJEWÓDZKA RADA ZATRUDNIENIA W POZNANIU

Wojewódzka Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa w sprawach rynku pracy. Jej członkowie powoływani są przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w oparciu o kryteria określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2010 roku Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu kadencji 2009-2013 odbyła 3 posiedzenia. Na posiedzeniach omawiane były zagadnienia mające znaczenie dla rynku pracy w Wielkopolsce. Członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia informowani byli o sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez prezentację materiałów przygotowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Do najważniejszych tematów poruszanych przez Radę należały:

- podział środków Funduszu Pracy pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań na 2010 rok,
- Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok,
- omówienie raportów, w tym: „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok", „Raport z realizacji Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013", „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2009 roku", „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2008/2009 na rynku pracy", „Charakterystyka przemysłu motoryzacyjnego w Wielkopolsce i strategia jego rozwoju",
- stan realizacji komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- opiniowanie nowych kierunków kształcenia w województwie,
- Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy,
- Wielkopolska Strategia Ograniczania Wypadków przy Pracy 2010-2012,
- realizacja rządowych programów aktywizacji zawodowej na terenie województwa wielkopolskiego w 2010 roku,
- projekt „Zielona Linia, Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia",
- omówienie wniosków w ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla firm: SEWS Polska Zakład Produkcyjny w Rawiczu i w Lesznie oraz Leoni Autokabel Polska S.A. w Ostrzeszowie, a także H. Cegielski Poznań S.A. oraz firm stanowiących jego łańcuch dostaw: Sulzer Chemtech Polska Sp. z o. o., H. Cegielski – Logocentrum Sp. z o. o., H. Cegielski – Remocentrum Sp. z o. o. i ARWIMONT Spółdzielnia Pracy,

- stanowisko w sprawie zapewnienia środków na zatrudnienie doradców zawodowych w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Ponadto członkowie WRZ w Poznaniu uczestniczyli w spotkaniu, którego tematem była „Funkcja władz publicznych w gospodarce regionu a wymagania rynku pracy".

4.4. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia to podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej, prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia w imieniu marszałka danego województwa realizowane są przez wojewódzki urząd pracy właściwy dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis do rejestru.

Na terenie województwa wielkopolskiego zadania te, z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Wpis do rejestru upoważnia podmiot do świadczenia wybranych lub wszystkich usług w obszarze pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

W 2010 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu rozpatrzył pozytywnie 69 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia.

W analizowanym okresie wszczęto postępowania administracyjne w sprawie wykreślenia 29 podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia w związku z naruszeniem warunków prowadzenia agencji zatrudnienia określonych w art. 19f ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, tj. nieprowadzeniem agencji zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego i pracy tymczasowej, stwierdzonym na podstawie niewykazanej przez podmiot działalności w 2009 roku. Na tej podstawie wykreślono z Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia 25 podmiotów.

Oprócz tego w analizowanym okresie wpłynęło do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu 15 wniosków o wykreślenie agencji z Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia na wniosek własny podmiotu, z czego rozpatrzono 14 wniosków o wykreślenie. Łącznie w 2010 roku wykreślonych z Rejestru zostało 39 agencji zatrudnienia.

Na koniec 2010 roku w województwie wielkopolskim było czynnych 311 agencji zatrudnienia, wpisanych do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia, co stanowi wzrost o 39 jednostek w stosunku do roku 2009.

4.5. AKADEMICKIE BIURA KARIER I GMINNE CENTRA INFORMACJI

Akademickie biura karier powstały w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Do zadań biur karier należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także prowadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą i pomoc pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

Biura karier prowadzone są przez uczelnie wyższe lub organizacje studenckie. W województwie wielkopolskim akademickie biura karier funkcjonują przy większości uczelni wyższych. Umowy i porozumienia o współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu podpisały 23 biura.

Zadaniem gminnych centrów informacji (GCI) jest ułatwienie społecznościom lokalnym dostępu do usług teleinformatycznych, a tym samym do kompleksowej informacji. Gminne centra informacji są wyspecjalizowanymi jednostkami wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, dysponującymi bogatymi zasobami informacji w formie papierowej oraz elektronicznej. Centra podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej, np. promocja regionu, promocja samozatrudnienia i edukacji.

Gminne centra informacji prowadzone są przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego.

Liczba ich z roku na rok ulega systematycznemu zmniejszaniu. W województwie wielkopolskim na koniec sierpnia 2010 roku funkcjonowało 37 gminnych centrów informacji wobec 39 istniejących na koniec kwietnia 2009 roku, 59 na koniec 2008 roku i 80 na koniec 2007 roku. Wynika to z faktu, że GCI miały możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach grantów MPiPS na utworzenie lub rozwój istniejących placówek w latach 2002-2005.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wspiera merytorycznie działalność gminnych centrów informacji i akademickich biur karier, między innymi poprzez przesyłanie przygotowywanych przez WUP opracowań i analiz dotyczących rynku pracy oraz udział w targach i giełdach pracy organizowanych przez te placówki.

4.6. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Instytucje szkoleniowe, które organizują szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy, finansowane ze środków publicznych, np. Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Społecznego, muszą posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych.

Rejestr Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez wojewódzkie urzędy pracy funkcjonuje od 2004 roku. Jego celem jest upowszechnianie oferty w zakresie edukacji pozaszkolnej, zarówno wśród urzędów pracy, jak i ich klientów. Ma on również sprzyjać przestrzeganiu wymogów racjonalności wydatkowania środków publicznych.

W celu uzyskania wpisu instytucja powinna złożyć wniosek wraz z dokumentami w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu, który potwierdza dokonanie wpisu poprzez wydanie zawiadomienia o wpisie do Rejestru.

W 2010 roku wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych uzyskały 354 jednostki z terenu Wielkopolski. Zainteresowanie posiadaniem wpisu było większe niż w roku ubiegłym, kiedy wpis uzyskało 309 podmiotów.

Liczba podmiotów wpisanych do Rejestru Instytucji Szkoleniowych zmieniała się w ciągu roku, była pomniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. W 2010 roku wykreślonych z rejestru zostało 170 jednostek. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy było niedokonanie przez nią aktualizacji w obowiązującym terminie.

Na koniec 2010 roku aktywnych było 918 instytucji szkoleniowych z obszaru województwa wielkopolskiego, czyli o 190 więcej niż w roku poprzedzającym (728 w 2009 roku, 670 w 2008 roku, 574 w 2007 roku). Sukcesywny wzrost liczby podmiotów zainteresowanych uzyskaniem wpisu do Rejestru Instytucji Szkoleniowych wiąże się z rozwojem rynku szkoleniowego wynikającym w dużym zakresie z dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

4.7. WIELKOPOLSKIE OBSERWATORIUM RYNKU PRACY

W połowie 2010 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego uruchomił Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy (WORP), które funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Obserwatorium finansowane jest ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Poddziałania 6.1.2 „Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie". Projekt realizowany będzie do 2013 roku.

Obserwatorium jest przedsięwzięciem o zasięgu regionalnym, którego zadaniem jest między innymi kompleksowa diagnoza lokalnych rynków pracy poprzez ścisłą współpracę z powiatowymi urzędami pracy województwa wielkopolskiego. Powstało ono w celu stworzenia systemowej analizy zmian zachodzących na rynku pracy i w gospodarce regionu. Prowadzone przez WORP badania i prognozy będą miały charakter systemowy i ciągły, natomiast upowszechnianie wyników badań poprzez publikowanie raportów oraz ich interpretacji będzie służyć instytucjom kreującym politykę społeczno-gospodarczą w regionie oraz mieszkańcom Wielkopolski.

W trzyletnim okresie funkcjonowania do zadań Obserwatorium należy:

1. Monitorowanie zmian społeczno-gospodarczych zachodzących na wielkopolskim rynku pracy oraz dostarczanie zebranych informacji instytucjom zajmującym się kreowaniem polityki zatrudnienia i edukacji.
2. Pogłębienie wiedzy na temat sytuacji na regionalnym i lokalnych rynkach pracy poprzez usystematyzowane gromadzenie informacji.
3. Wypracowanie rozwiązań umożliwiających prowadzenie cyklicznych badań i analiz, poprzez opracowanie optymalnych metod i technik badawczych.
4. Udoskonalenie funkcjonujących rozwiązań w zakresie wymiany i rozpowszechniania informacji o rynku pracy i jego otoczeniu.
5. Wyznaczenie kierunków zmierzających do dopasowania popytu i podaży pracy poprzez monitorowanie kierunków kształcenia i identyfikację potrzeb pracodawców.
6. Informowanie uczniów nt. możliwości wyboru ścieżki zawodowej, na podstawie aktualnych danych i tendencji na lokalnym i regionalnym rynku pracy.
7. Promowanie kształcenia w zawodach deficytowych jako sposób na stymulowanie równowagi na rynku pracy.

W 2010 roku Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy zrealizowało badanie pt. *„Bezrobocie absolwentów wybranych zasadniczych szkół zawodowych w województwie wielkopolskim. Uwarunkowania i możliwości poprawy sytuacji”*. Wyniki badania zostaną przedstawione na promującej je konferencji, zaplanowanej na marzec 2011 roku, po której raport z badania zostanie zamieszczony na stronie internetowej: www.obserwatorium.wup.poznan.pl.

Ponadto, w grudniu 2010 roku ogłoszono konkurs dla uczniów III klas wielkopolskich gimnazjów „Twój zawód – twoja przyszłość”, którego celem jest zwiększenie zainteresowania rynkiem pracy i kierunkami kształcenia, a w rezultacie przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi edukacyjnej gwarantującej w przyszłości znalezienie zatrudnienia.

Budżet projektu na lata 2010-2013 wynosi 3 071 784,00 zł, z czego w 2010 roku na działania związane z funkcjonowaniem WORP wydano środki w wysokości 483 510,73 zł.

4.8. BADANIA SOCJOLOGICZNE, OPRACOWANIA I RAPORTY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przygotowuje liczne analizy, opracowania i raporty oraz prowadzi badania dotyczące wielkopolskiego rynku pracy. W 2010 roku Urząd przygotował następujące materiały:

1. *Wielkopolski rynek pracy wczoraj i dziś.* Celem opracowania jest ukazanie, jak zmieniały się publiczne służby zatrudnienia od momentu ich powstania po czasy dzisiejsze oraz jak kształtowało się bezrobocie w województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 1999-2009.

2. *Efektywność zatrudnieniowa w Wielkopolsce w 2009 roku.* Opracowanie stanowi analizę efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w 2009 roku. Analiza statystyczna została przygotowana w oparciu o dane z załącznika nr 6 do sprawozdania rocznego MPiPS-01 oraz o sprawozdanie MPiPS-02.

3. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce.* W 2010 roku przygotowano raporty dotyczące 2009 roku oraz I półrocza 2010 roku. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z metod obserwacji i badania rynku pracy. Zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy, wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy w sektorach gospodarki narodowej oraz sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na wielkopolskim rynku pracy.

4. *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2008/2009 na rynku pracy.* Raport został sporządzony na podstawie informacji o liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego oraz danych z powiatowych urzędów pracy odnośnie liczby bezrobotnych absolwentów szkół z wyszczególnieniem kierunków kształcenia. Dokument ma służyć harmonizacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry.

5. *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2009 roku.* Opracowanie przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na wielkopolskim rynku pracy w 2009 roku, z wyszczególnieniem zmian w stanie i strukturze bezrobocia. Wskazuje również kierunki polityki rynku pracy, w tym formy aktywizacji

bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa.

6. *Raport z realizacji Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013.* Raport jest pierwszym dokumentem ewaluacyjnym Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013, który obejmuje trzyletni okres sprawozdawczy, tj. lata 2007-2009. Materiał do monitorowania realizacji zadań stanowią coroczne sprawozdania z realizacji planów działań na rzecz zatrudnienia w województwie.

7. *Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok.* Ukazuje, jak poszczególne instytucje zrealizowały zaplanowane zadania w poprzednim roku i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy.

8. *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok.* Stanowi uszczegółowienie Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 i jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współudziale partnerów rynku pracy.

9. *Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy.* Wydawany co miesiąc, prezentuje przedsięwzięcia podejmowane na rzecz rynku pracy oraz aktualne dane statystyczne dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.

10. *Kapitał ludzki w Wielkopolsce. Biuletyn Informacyjny Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.* Wydawany co kwartał, pełni rolę promocyjno-informacyjną na temat Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz prezentuje najważniejsze, bieżące informacje dotyczące realizacji komponentu regionalnego Programu oraz informacje z obszaru polityki rynku pracy w Wielkopolsce.

Raporty, badania i opracowania przygotowane prze Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dostępne są na stronie Urzędu: www.wup.poznan.pl.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY I PROJEKTY FINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO – PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

W wyniku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, od 2004 roku nasz kraj korzysta z szerokiego wachlarza środków pomocowych przeznaczonych dla krajów członkowskich. Jednym z instrumentów finansowych Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Został on powołany do życia w 1957 roku, a jego celem jest współfinansowanie działań krajów członkowskich w dziedzinie polityki zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich.

W latach 2007-2013 pomoc w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego wykorzystywana jest w Polsce m.in. poprzez realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie państwom członkowskim Unii Europejskiej, w tym również Polsce, wyznaczyła odnowiona Strategia Lizbońska.

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest:
wzrost zatrudnienia i spójności społecznej

Cel ten realizowany jest m.in. poprzez:

- aktywizację zawodową
- rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników
- podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- wspieranie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest największym w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na jego realizację na lata 2007-2013 przeznaczono ponad 11,4 mld euro.

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym. Około 60% środków Programu stanowi tzw. komponent regionalny, w którym wsparcie realizowane jest przez poszczególne regiony. Pozostałe 40% środków wdrażane jest sektorowo w ramach tzw. komponentu centralnego.

Priorytety realizowane centralnie to:	
Priorytet I	Zatrudnienie i integracja społeczna
Priorytet II	Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
Priorytet III	Wysoka jakość systemu oświaty
Priorytet IV	Szkolnictwo wyższe i nauka
Priorytet V	Dobre rządzenie
Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:	
Priorytet VI	Rynek pracy otwarty dla wszystkich
Priorytet VII	Promocja integracji społecznej
Priorytet VIII	Regionalne kadry gospodarki
Priorytet IX	Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Wielkopolska w latach 2007-2013 na realizację komponentu regionalnego otrzymała kwotę **605 931 485 euro**. Na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego rolę Instytucji Pośredniczącej dla Priorytetów VI-IX komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie wielkopolskim pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Do jego zadań należy: przygotowanie Rocznych Planów Działań dla poszczególnych priorytetów, ustalanie kryteriów wyboru projektów oraz przeprowadzanie procedury wyboru projektów, zawieranie umów z beneficjentami i dokonywanie na ich rzecz płatności ze środków programu, kontrola finansowa i merytoryczna realizowanych projektów, odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych, monitorowanie osiągania założonych rezultatów, a także prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa wielkopolskiego w 2010 roku

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na rok 2010 zaplanował alokację środków o łącznej wartości **429 933 785 zł.**

Zgodnie z Planami Działań dla Priorytetów VI-IX, w roku 2010 ogłoszono łącznie 17 konkursów otwartych i 5 konkursów zamkniętych, w tym 4 konkursy na projekty innowacyjne. Jednocześnie przeprowadzono 6 naborów wniosków o dofinansowanie realizacji projektów systemowych.

Europejski Fundusz Społeczny w 2010 roku, jak w latach poprzednich, cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem organizacji, instytucji oraz firm z całej Wielkopolski.

Wnioski na konkursy otwarte ogłaszane przez WUP Poznań składali również Projektodawcy z terenu kraju.

Tabela 5.1. Liczba wniosków o dofinansowanie projektów, jaka wpłynęła w odpowiedzi na konkurs/ zaproszenie do składania ofert w 2010 roku

Działanie/Poddziałanie PO KL	Liczba wniosków		
	ogółem jaka wpłynęła w odpowiedzi na konkurs/ zaproszenie do składania ofert	poprawnych formalnie	poprawnych merytorycznie
Poddziałanie 6.1.1	249	201	105
Poddziałanie 6.1.2 (WUP obserwatorium)	1	1	1
Poddziałanie 6.1.2 (WUP studia podyplomowe)	1	1	1
Poddziałanie 6.1.3	31	31	31
Działanie 6.2	96	88	32
Działanie 6.3	130	93	70
Projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym	19	17	0
Poddziałanie 7.1.1	147	146	144
Poddziałanie 7.1.2	29	29	29
Poddziałanie 7.1.3	1	1	1
Poddziałanie 7.2.1	196	152	96
Poddziałanie 7.2.2	43	36	0
Działanie 7.3	187	142	73
Projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym	8	5	0
Poddziałanie 8.1.1	351	306	176
Poddziałanie 8.1.2	54	47	27
Poddziałanie 8.1.2 (konkurs outplacementowy)	55	49	32
Poddziałanie 8.1.2 (WUP)	1	1	1
Poddziałanie 8.1.3	9	8	8
Poddziałanie 8.1.4 (2010/2011)	0	0	0
Poddziałanie 8.2.1	39	25	9
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	1	1	1
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	1	1	1
Poddziałanie 8.2.2 (WUP, 2010/2011)	1	1	1
Projekty innowacyjne	2	0	0
Poddziałanie 9.1.1	112	99	64
Poddziałanie 9.1.2	300	266	113
Poddziałanie 9.1.2 (systemowe MEN)	93	93	62
Poddziałanie 9.1.3 (2010/2011)	1	1	1
Działanie 9.2	87	74	36
Działanie 9.3	50	36	15
Działanie 9.4	97	68	42
Działanie 9.5	295	208	108
Projekty innowacyjne	24	0	0
RAZEM	**2 711**	**2 227**	**1 280**

Liczba chętnych do pozyskania funduszy na realizację projektów była znacznie wyższa, niż kwota dostępnych środków. Beneficjenci złożyli łącznie 2 711 wnioski, z czego 2 227 przeszło pozytywnie ocenę formalną, natomiast poprawnych pod względem merytorycznym było już tylko 1 280 wniosków. Oznacza to, iż prawie co drugi wniosek uzyskał pozytywną ocenę członków Komisji Oceny Projektów. Utrzymująca się nadal duża liczba wniosków odrzuconych, świadczy o potrzebie dalszego organizowania szkoleń z zakresu pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Najaktywniej o środki europejskie starali się Beneficjenci w ramach Priorytetu IX oraz VII, co przedstawia wykres 5.1.

Wykres 5.1. Procentowy rozkład wniosków jakie wpłynęły w odpowiedzi na konkurs/zaproszenie do składania ofert w roku 2010 w odniesieniu do poszczególnych priorytetów

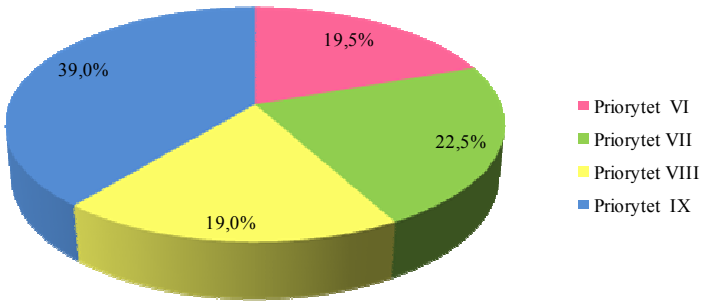

Projekty realizowane w 2010 roku na terenie województwa wielkopolskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oferowały wsparcie osobom oraz grupom społecznym wskazanym w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL. W ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2010 roku podpisano łącznie **437** umów o dofinansowanie realizacji projektów, co stanowi kontraktację na poziomie **70,95%**. Nadal trwa procedura podpisywania umów dla projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych w 2010 roku, m.in. dla Działań/Poddziałań: 7.2.2, 8.1.1, 8.2.1, 9.1.2, 9.4, 9.5 oraz projektów innowacyjnych. W związku z powyższym, alokacja dostępna w roku 2010 zostanie wykorzystana w 100%. Szczegółowe dane dotyczące liczby umów podpisanych w ramach alokacji zaplanowanej na 2010 rok w odniesieniu do poszczególnych Działań i Priorytetów zamieszczono w tabeli 5.2.

Tabela 5.2. Liczba umów/decyzji o dofinansowaniu projektów konkursowych zawartych w ramach alokacji przyznanej na rok 2010

Działanie	Liczba umów/decyzji o dofinansowaniu projektów konkursowych
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	**77**
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	53
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia	6
6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	18
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	**233**
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	173
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	26
7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	34
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	**22**
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	15
8.2. Transfer wiedzy	7
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	**105**
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	66
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	29
9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	3
9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	7
9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	0
Razem	**437**

Największa liczba umów zawarta została w ramach Priorytetu IX oraz Priorytetu VII, a więc w obszarach dotyczących integracji społecznej oraz edukacji obejmującej wykształcenie i kompetencję w regionach.

Wykres 5.2. Procentowy udział zawartych umów/ decyzji o dofinansowanie w ramach alokacji przyznanej na rok 2010

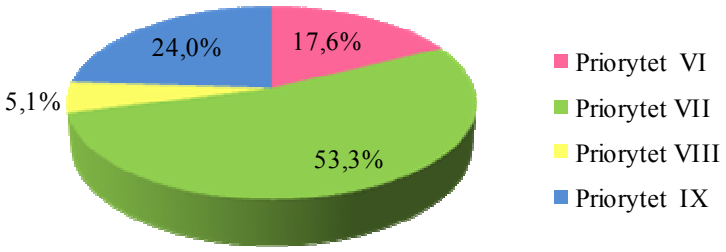

Podmioty, które nie tylko aktywnie, ale też skutecznie aplikowały o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego to organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, instytucje oświatowe oraz jednostki samorządu terytorialnego. Strukturę aktywności ze względu na formę prawną Projektodawców w odniesieniu do poszczególnych Działań i Poddziałań prezentuje tabela 5.3.

Tabela 5.3. Umowy podpisane w ramach alokacji na 2010 rok ze względu na formę prawną Beneficjentów

Działanie/ Poddziałanie	Umowy podpisane w 2010 r. (z alokacji na 2010 rok) ze względu na formę prawną Beneficjentów [% udział]					
	organizacje pozarządowe	jednostki samorządu terytorialnego	przedsiębiorstwa	uczelnie/szkoły	inne	Razem
6.1.1	32%	0%	63%	5%	0%	100%
6.1.2	0%	100%	0%	0%	0%	100%
6.1.3	0%	100%	0%	0%	0%	100%
6.2	40%	0%	40%	0%	20%	100%
6.3	39%	6%	55%	0%	0%	100%
Razem VI	20%	46%	32%	1%	1%	100%
7.1.1	0%	100%	0%	0%	0%	100%
7.1.2	0%	100%	0%	0%	0%	100%
7.1.3	0%	100%	0%	0%	0%	100%
7.2.1	40%	16%	28%	12%	4%	100%
7.2.2	0%	0%	0%	0%	0%	0%
7.3	26%	18%	47%	3%	6%	100%
Razem VII	9%	78%	10%	2%	1%	100%
8.1.1	0%	0%	0%	0%	0%	0%
8.1.2	8%	0%	84%	8%	0%	100%
8.1.3	0%	0%	0%	0%	100%	100%
8.2.1	100%	0%	0%	0%	0%	100%
8.2.2	0%	100%	0%	0%	0%	100%
Razem VIII	17%	11%	55%	6%	11%	100%
9.1.1	13%	75%	6%	6%	0%	100%
9.1.2	7%	73%	9%	11%	0%	100%
9.1.3	0%	100%	0%	0%	0%	100%
9.2	16%	32%	20%	32%	0%	100%
9.3	0%	0%	33%	67%	0%	100%
9.4	33%	17%	17%	33%	0%	100%
9.5	0%	50%	0%	0%	50%	100%
Razem IX	12%	56%	12%	19%	1%	100%
Razem	13%	65%	17%	4%	1%	100%

Największą skutecznością w pozyskiwaniu środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w 2010 roku wykazały się jednostki samorządu terytorialnego. Szczególnie w Priorytecie VII, ale także w VI i IX były tą grupą Beneficjentów, która podpisała największą liczbę umów o dofinansowanie realizacji projektów. Wynika to m.in. z faktu, iż w obrębie tych Priorytetów realizowane są projekty systemowe przeznaczone dla instytucji oświatowych,

powiatowych centrów pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz powiatowych urzędów pracy. Instytucje samorządowe aktywnie aplikowały również o środki w ramach konkursów ogłaszanych przez WUP Poznań. W priorytecie VIII o środki europejskie najaktywniej ubiegali się przedsiębiorcy.

Wykres 5.3. Umowy podpisane w ramach alokacji na 2010 rok ze względu na formę prawną Beneficjentów

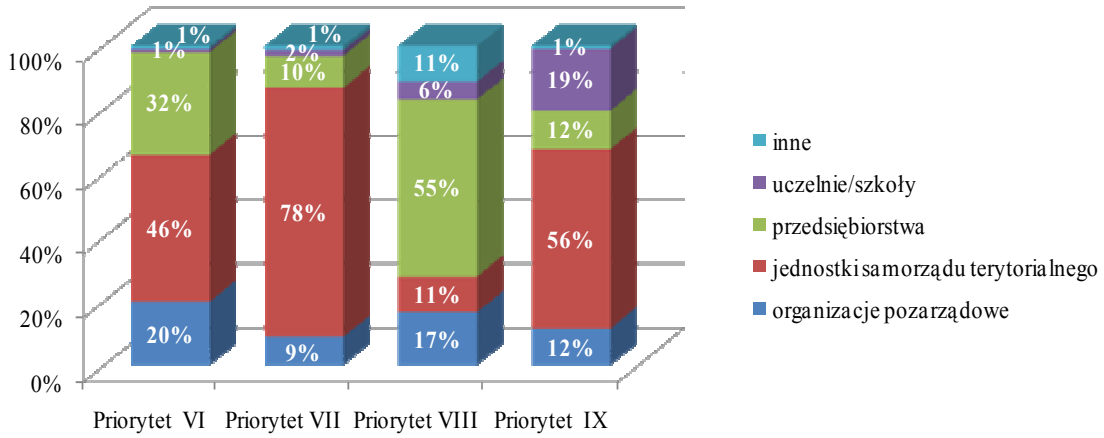

Największa liczba projektów systemowych realizowana była w Priorytecie VII, natomiast w Priorytecie IX podpisano największą liczbę umów na realizację projektów konkursowych.

Wykres 5.4. Liczba podpisanych umów na realizację projektów systemowych i konkursowych w poszczególnych priorytetach w ramach alokacji dostępnej w 2010 r.

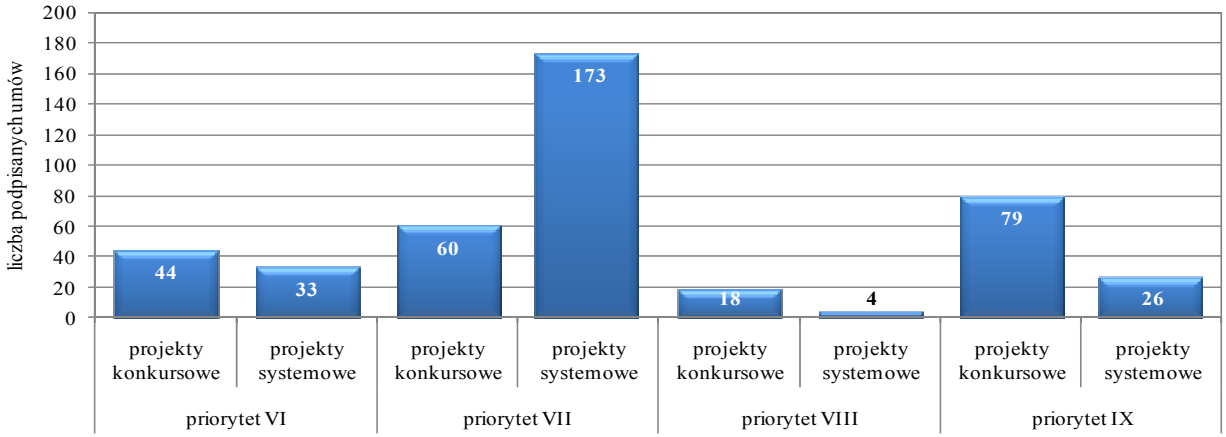

W ramach Priorytetu VI PO KL realizowano 33 projekty systemowe, w tym 31 Powiatowych Urzędów Pracy (Dz. 6.1.3) oraz 2 projekty WUP w Poznaniu (Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy oraz studia podyplomowe dla pracowników WUP)

W ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa wielkopolskiego w 2010 roku realizowanych było 1 208 projektów, wynikających zarówno z umów podpisanych w latach 2008-2010. W roku 2010 zakończono realizację rzeczową 759 projektów.

Tabela 5.4. Liczba projektów realizowanych w 2010 r. i projektów, których realizację zakończono w 2010 roku

Działanie	Liczba projektów	
	Realizowanych w 2010 r.	Zakończonych w 2010 r.
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	**181**	**104**
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	109	52
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia	25	8
6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	47	44
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	**418**	**354**
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	173	173
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	99	43
7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	146	138
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	**171**	**81**
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	145	65
8.2. Transfer wiedzy	25	16
Projekty innowacyjne	1	0
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	**438**	**220**
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	144	26
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	90	22
9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	27	14
9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	14	5
9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	163	152
Projekty innowacyjne	0	1
Razem	**1 208**	**759**

W 2010 r. realizowano 1 208 projektów, z których 759 zostało zakończonych. Realizacja 462 projektów zakończyła się w latach 2007-2009 lub będzie realizowana w kolejnym roku.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2010 roku realizował łącznie 8 projektów własnych, w tym 2 projekty, których realizacja została zakończona w 2010 roku oraz 6 projektów realizowanych w 2010 roku , a następnie kontynuowanych w 2011 roku (patrz: tabela 5.5).

Tabela 5.5. Projekty własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu realizowane w 2010 roku

Projekty własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu			
Projekty, których realizacja została zakończona w 2010 roku			
Poddziałanie	**Tytuł projektu**	**Wartość projektu**	**Stan realizacji**
Poddziałanie 8.2.2	„Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski'	2 574 397,00 zł wydatkowano: 2 556 306,93 zł	99,30%
Poddziałanie 9.1.3	„Wielkopolski program stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych"	1 504 888,00 zł wydatkowano: 1 503 000,00zł	99,87%
Projekty realizowane w 2010 roku i kontynuowane w 2011 roku			
Pddziałanie 6.1.2	„Profesjonalna kadra – wsparcie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego w WUP w Poznaniu"	62 740,00 zł	w trakcie realizacji
Poddziałanie 6.1.2	„Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy"	3 071 784,00 zł	w trakcie realizacji
Poddziałanie 8.1.2	„Projekt outplacementowy WUP w Poznaniu"	2 000 000,00 zł	w trakcie realizacji
Poddziałanie 8.2.2	„Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski'	2 831 000, 00 zł	w trakcie realizacji
Poddziałanie 8.1.4	„Drogi wychodzenia z kryzysu i rekomendowane scenariusze rozwoju Wielkopolski do 2020 roku."	584 015,00 zł	w trakcie realizacji
Poddziałanie 9.1.3	„Wielkopolski program stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych"	1 516 000,00 zł	w trakcie realizacji

Poziom alokacji oraz stan zakontraktowania środków odnoszących się do projektów konkursowych i systemowych na koniec 2010 roku prezentuje tabela 5.6. W roku 2010 Kontynuowano również proces podpisywania umów o dofinansowanie realizacji projektów wyłonionych w ramach naborów prowadzonych w 2009 roku. Proces kontraktacji środków zaplanowanych na rok 2010 kontynuowany będzie w roku 2011. Wynika to z faktu, iż zawarcie części umów zostało opóźnione m.in. w związku z procesem negocjacji, czy też z procedurą odwoławczą, z której korzystają Wnioskodawcy.

Tabela 5.6. Alokacja i stan zakontraktowania środków odnoszących się do projektów konkursowych i systemowych na koniec 2010 roku

Działanie/Poddziałanie PO KL	Alokacja 2010 (zł)	Wartość krajowego wkładu publicznego w projektach realizowanych i zakończonych	Poziom kontraktacji
Poddziałanie 6.1.1	16 831 584	16 237 946	96,47%
Poddziałanie 6.1.2 (WUP obserwatorium)	3 071 784	3 071 784	100,00%
Poddziałanie 6.1.2 (WUP studia podyplomowe)	62 740	62 740	100,00%
Poddziałanie 6.1.3	76 339 533	96 748 303	126,73%
Działanie 6.2	20 660 469	13 758 499	66,59%
Działanie 6.3	883 047	866 124	98,08%
Projekty innowacyjne / Projekty współpracy ponadnarodowej	8 500 000	0	0,00%
Poddziałanie 7.1.1	32 888 903	30 389 980	92,40%
Poddziałanie 7.1.2	19 846 750	14 000 387	70,54%
Poddziałanie 7.1.3	4 435 028	4 435 028	100,00%
Poddziałanie 7.2.1	21 880 920	17 718 609	80,98%
Poddziałanie 7.2.2	4 234 680	0	0,00%
Działanie 7.3	2 000 000	1 645 619	82,28%
Projekty innowacyjne /Projekty współpracy ponadnarodowej	6 000 000	0	0,00%
Poddziałanie 8.1.1	50 633 029	0	0,00%
Poddziałanie 8.1.2	7 941 207	4 358 676	54,89%
Poddziałanie 8.1.2 (konkurs outplacementowy)	10 000 000	9 709 402	97,09%
Poddziałanie 8.1.2 (WUP)	2 000 000	2 000 000	100,00%
Poddziałanie 8.1.3	1 356 002	1 349 141	99,49%
Poddziałanie 8.1.4 (2010/2011)	0	0	0,00%
Poddziałanie 8.2.1	7 976 483	3 235 248	40,56%
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	2 257 907	2 215 614	98,13%
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	4 337 188	4 259 286	98,20%
Poddziałanie 8.2.2 (WUP, 2010/2011)	2 875 547	2 831 000	98,45%
Projekty innowacyjne	6 000 000	0	0,00%
Poddziałanie 9.1.1	15 261 777	13 693 031	89,72%
Poddziałanie 9.1.2	28 130 326	26 551 005	94,39%
Poddziałanie 9.1.2 (systemowe MEN)	10 000 000	3 656 752	36,57%
Poddziałanie 9.1.3 (2010/2011)	1 978 906	1 516 000	76,61%
Działanie 9.2	32 368 768	27 173 744	83,95%
Działanie 9.3	11 600 368	1 244 960	10,73%
Działanie 9.4	6 080 839	2 316 396	38,09%
Działanie 9.5	1 500 000	0	0,00%
Projekty innowacyjne	10 000 000	0	0,00%
RAZEM	**429 933 785**	**305 045 274**	**70,95%**

Wielkopolska od 2007 efektywnie wykorzystuje przyznane jej fundusze w ramach komponentu regionalnego. Z puli środków w wysokości **1 123 916 323** zł przewidzianych na realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce na lata 2007-2010, do roku 2011 (stan na koniec grudnia 2010 roku) zostało wykorzystane 87,02 % alokacji, co oznacza kwotę krajowego wkładu publicznego w wysokości **978 064 168** zł zaangażowaną w projekty realizowane oraz już zakończone. Na wykorzystanie powyższych środków w okresie od 2007 r. do 31.12.2010 r. podpisano łącznie **1 670** umów/wydano decyzji o dofinansowaniu. Należy podkreślić, iż po zakończeniu procedury podpisywania umów do projektów wybranych do dofinansowania w poprzednich latach programowania, alokacja zostanie w pełni wykorzystana.

Alokację przewidzianą dla województwa wielkopolskiego na dotychczasowy okres wdrażania komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz aktualny stan zakontraktowania środków na koniec 2010 roku przedstawia tabela 5.7.

Tabela 5.7. Stan zakontraktowania środków na koniec 2010 roku

Działanie	Alokacja 2007-2010 [zł]	Umowy / decyzje o dofinansowaniu		Poziom kontraktacji
		liczba umów/ decyzji o dofinansowaniu	wartość krajowego wkładu publicznego w projektach realizowanych i zakończonych	
1	**2**	**4**	**5**	**6**
Poddziałanie 6.1.1	49 971 125	65	47 811 115	95,68
Poddziałanie 6.1.2 (projekty PUP, własne/ systemowe WUP)	21 039 017	57	20 706 643	98,42
Poddziałanie 6.1.3 (projekty systemowe PUP)	218 103 124	31	238 508 066	109,36
Działanie 6.2	53 826 230	31	55 382 711	102,89
Działanie 6.3	3 907 695	82	3 883 185	99,37
Projekty Innowacyjne / Projekty współpracy ponadnarodowej	8 500 000	0	0	0,00
Razem Priorytet VI	355 347 191	266	366 291 720	103,08
Poddziałanie 7.1.1 (projekty systemowe OPS)	73 417 997	145	61 919 491	84,34
Poddziałanie 7.1.2 (projekty systemowe PCPR)	40 180 660	29	26 164 723	65,12
Poddziałanie 7.1.3 (projekty systemowe ROPS)	9 832 896	4	9 832 896	100,00
Poddziałanie 7.2.1	59 446 729	91	62 457 906	105,06
Poddziałanie 7.2.2	27 340 831	29	19 465 419	71,20
Działanie 7.3	14 834 657	263	12 074 285	81,39
Projekty Innowacyjne / Projekty współpracy ponadnarodowej	6 000 000	0	0	0,00
Razem Priorytet VII	231 053 770	561	191 914 720	83,06
Poddziałanie 8.1.1	141 599 992	133	91 994 643	64,87
Poddziałanie 8.1.2	46 971 828	55	39 800 942	84,73
Poddziałanie 8.1.2 (projekt własny/systemowy WUP)	2 000 000	1	2 000 000	100,00
Poddziałanie 8.1.3	3 534 084	4	2 365 397	66,93
Poddziałanie 8.1.4 (projekt własny/systemowy WUP)	1 417 228	2	1 361 243	96,05
Poddziałanie 8.2.1	20 788 731	25	13 670 765	65,76
Poddziałanie 8.2.2 (projekty systemowe UMWW)	16 411 569	6	16 115 674	98,20

Poddziałanie 8.2.2 (projekt własny/systemowy WUP)	7 128 908	3	6 566 397	92,11
Projekty Innowacyjne	9 000 000	1	1 221 000	13,57
Razem Priorytet VIII	248 852 340	230	175 096 061	70,56
1	**2**	**4**	**5**	**6**
Poddziałanie 9.1.1	39 776 050	46	39 005 472	98,06
Poddziałanie 9.1.2	76 663 404	72	74 104 874	96,66
Poddziałanie 9.1.2 (systemowy – indywidualizacja nauczania)	10 000 000	23	3 656 752	36,57
Poddziałanie 9.1.3 (projekt własny /systemowy WUP)	5 157 287	3	4 697 381	91,08
Działanie 9.2	81 361 192	103	76 857 425	94,46
Działanie 9.3	30 233 643	30	18 418 471	60,92
Działanie 9.4	15 848 202	20	11 425 476	72,09
Działanie 9.5	16 223 244	307	14 308 573	88,20
9.5 pilotaż	400 000	8	331 214	82,80
Projekty innowacyjne	13 000 000	1	1 956 029	15,05
Razem Priorytet IX	288 663 022	613	244 761 667	84,79
RAZEM	**1 123 916 323**	**1 670**	**978 064 168**	**87,02**

Po zakończeniu procedury podpisywania umów do projektów wybranych do dofinansowania w poprzednich latach programowania, alokacja zostanie w pełni wykorzystana.

Działania informacyjno-promocyjne Europejskiego Funduszu Społecznego

Ważnym zadaniem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu jako Instytucji Pośredniczącej jest prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego oraz komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Do podstawowych zadań, które realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w tym zakresie należą:

a) opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych, w tym: biuletynów informacyjnych, broszur ogólnych i tematycznych, publikacji dotyczących najlepszych praktyk Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce,
b) dystrybucja materiałów reklamowych promujących komponent regionalny PO KL i EFS,
c) publikowanie w prasie ogłoszeń o konkursach i naborze wniosków prowadzonych w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz artykułów prasowych prezentujących stan wdrażania PO KL w Wielkopolsce,
d) prowadzenie Punktu Informacyjnego Europejskiego Funduszu Społecznego,
e) utrzymywanie i aktualizacja strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu www.efs.wup.poznan.pl (zamieszczanie wytycznych oraz dokumentów programowych, informacji o konkursach, ocenach oraz wynikach ewaluacji, rezultatach prac Komisji Oceny Projektów - publikowanie list rankingowych projektów w ramach poszczególnych konkursów, informacji o podpisanych umowach oraz kwotach

dofinansowania/ wartościach projektów, a także o alokacji i stanie zakontraktowania środków),

f) organizowanie konferencji i szkoleń, Drzwi Otwartych oraz imprez promujących EFS,
g) realizacja kampanii informacyjnej w mediach,
h) organizacja spotkań Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej (RIGR),
i) nadzór na działalnością pięciu Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego w Wielkopolsce. Regionalne Ośrodki EFS świadczą pomoc potencjalnym projektodawcom w zakresie pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Podmioty wyłonione w ramach postępowania konkursowego, które prowadzą Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego w Wielkopolsce to:
   - Kalisz – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
   - Konin – Konińska Izba Gospodarcza,
   - Leszno – Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,
   - Piła – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
   - Poznań – Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości.

Rok 2010 był okresem intensywnej kampanii promującej Europejski Fundusz Społeczny prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, mającej na celu wzrost wiedzy Beneficjentów oraz ogółu społeczeństwa na temat EFS oraz działań podejmowanych w ramach projektów realizowanych przy współudziale środków z EFS komponentu regionalnego PO KL. Poprzez realizację szkoleń, konferencji, spotkań informacyjnych, imprez plenerowych, dni otwartych w urzędzie, WUP Poznań starał się spopularyzować wiedzę dotyczącą Europejskiego Funduszu Społecznego nie tylko wśród Beneficjentów oraz potencjalnych Beneficjentów, ale także próbował dotrzeć z czytelnym, zrozumiałym przekazem do mieszkańców Wielkopolski. Szczególnym tego wyrazem jest przygotowana w 2010 r. kampania medialna, na którą złożyła się produkcja oraz emisja 6 telewizyjnych spotów reklamowych promujących działania EFS wśród potencjalnych beneficjentów ostatecznych komponentu regionalnego PO KL w Wielkopolsce. Poszczególne reklamy prezentują możliwe formy wsparcia oferowane w ramach EFS dla dzieci w wieku przedszkolnym, osób pragnących założyć własną firmę, osób niepełnosprawnych, matek wychowujących dzieci, osób „45 plus" oraz ludzi bezdomnych. Dodatkowym elementem kampanii były bannery internetowe nawiązujące do spotów telewizyjnych zamieszone na regionalnych portalach internetowych.

Wychodząc z informacją o Europejskim Funduszu Społecznym do mieszkańców Wielkopolski, WUP w Poznaniu na przestrzeni 2010 roku zorganizował 5 imprez plenerowych: 3 wiosenne oraz 2 jesienne.

Podczas majowych weekendów w trzech miastach Wielkopolski (Koninie, Pile oraz Lesznie) odbyły się majówki europejskie. WUP Poznań przygotował Plenerowy Punkt Informacyjny EFS, gdzie pracownicy urzędu udzielali bezpłatnych informacji w zakresie możliwości uzyskania wsparcia ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Uczestnicy majówki mieli też okazję wziąć udział w konkursie wiedzy z nagrodami dotyczącym tematyki Unii Europejskiej.

Wrześniowe Dni Pyrlandii w Poznaniu stały się okazją do przygotowania przez Wojewódzki Urząd Pracy imprezy promującej Europejski Fundusz Społeczny. W plenerowym Punkcie Informacyjnym EFS mieszkańcy Poznania mieli możliwość uzyskania informacji w zakresie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dla odwiedzających Punkt Informacyjny przygotowano też szereg atrakcji takich jak: konkursy (np. koło fortuny, układanie puzzli na czas) oraz zajęcia dla dzieci – konkurs plastyczny, a także malowanie twarzy dzieci przez animatorów. Podobną imprezę powtórzono 11 listopada 2010 r., gdzie plenerowy Punkt Informacyjny stanął przy ulicy św. Marcin w Poznaniu.

Ważnym elementem działań informacyjno-promocyjnych EFS w Wielkopolsce były konferencje regionalne. W 2010 roku WUP Poznań zorganizował i przeprowadził 4 konferencje dla Beneficjentów oraz Potencjalnych Beneficjentów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wspomniane konferencje obejmowały tematykę związaną z:

1. realizacją projektów systemowych w zakresie indywidualizacji nauczania w klasach I-III,
2. zmianami w dokumentach w związku z wdrażaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
3. podsumowaniem projektu systemowego pt. „Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski", realizowanego w ramach Poddziałania 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (w programie konferencji była m.in. prezentacja prac naukowych wybranych doktorantów),
4. podsumowaniem czwartego roku wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce (w ramach programu konferencji – omówienie Planów Działań na rok 2011, z uwzględnieniem kryteriów dostępu oraz kryteriów strategicznych wyboru projektów).

Tematyka poszczególnych konferencji dotyczyła dodatkowo prezentacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jej uwzględniania oraz realizacji w projektach PO KL.

Równolegle do wspomnianych wyżej działań informacyjno-promocyjnych prowadzone były szkolenia dla Beneficjentów i potencjalnych Beneficjentów dotyczące merytorycznych i technicznych aspektów pozyskiwania oraz rozliczania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2010 roku zrealizowano cykl 8 szkoleń w tym 2 szkoleń zamkniętych obejmujących następujące zagadnienia:

- projekty systemowe w 2010 roku w ramach Priorytetu VI – wyłącznie dla Powiatowych Urzędów Pracy,
- wniosek o płatność dla Beneficjentów PO KL w ramach Priorytetu VII – spotkanie wyłącznie dla OPS i PCPR (praca w Generatorze Wniosków Płatniczych).

Szkolenia otwarte obejmowały następujące zagadnienia:

- konkursy realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytety VI-IX,
- pomoc publiczna w ramach PO KL,
- zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach PO KL,
- projekty innowacyjne, kontrola projektów, działania informacyjno-promocyjne,
- praktyczne szkolenia obejmujące pracę z Generatorem Wniosków Aplikacyjnych i Generatorem Wniosków Płatniczych (szkolenia warsztatowe – praca przy stanowiskach komputerowych).

Inną formą wyjścia naprzeciw oczekiwaniom osób zainteresowanych były Drzwi Otwarte Punktu Informacji i Promocji EFS, promujące Program Operacyjny Kapitał Ludzki i Europejski Fundusz Społeczny, a także Drzwi Otwarte Urzędu. W siedzibie urzędu przy ul. Kościelnej w Poznaniu oraz w Oddziałach Zamiejscowych klienci mieli okazję uzyskać informacje oraz konsultacje w zakresie możliwości otrzymania wsparcia ze środków Unii Europejskiej, mogli też skorzystać z porady doradców zawodowych oraz doradców EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia) na temat możliwości poszukiwania pracy za granicą. Porad odwiedzającym udzielali również przedstawiciele Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowej Inspekcji Pracy i Urzędu Skarbowego. W 2010 roku WUP Poznań 5-krotnie organizował Drzwi Otwarte.

W roku 2010 roku odbyły się trzy posiedzenia Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej (RIGR) koordynującej działania informacyjno-promocyjne w Wielkopolsce. Na spotkaniach podsumowano dotychczasową kampanię informacyjno-promocyjną oraz uzgodniono przedsięwzięcia, które będą podejmowane w regionie w ramach promocji EFS w 2011 roku.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jako Instytucja Pośrednicząca w celu zwiększenia efektywności wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce

zlecił realizację badań ewaluacyjnych. Wykonawcą zadania została firma ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o., która przeprowadziła i opracowała następujące badania ewaluacyjne:

1. „Ocena realizacji założonych celów komponentu regionalnego PO KL w Wielkopolsce w kontekście aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz jej prognozy" Wśród głównych celów badania wyróżniono: analizę komplementarności działań podejmowanych w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie wielkopolskim i Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, ocenę wpływu wdrażania PO KL na aktualną sytuację społeczno-gospodarczą w województwie wielkopolskim oraz identyfikację wyzwań dla realizacji PO KL w kontekście aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie.
2. „Wpływ dofinansowania z EFS w ramach Priorytetu IX PO KL na rozwój oferty edukacyjnej szkół i upowszechnienie edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich i w gminach miejsko-wiejskich oraz miastach do 25 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim".

   Wśród głównych celów badania wyróżniono: analizę wpływu dofinansowania z EFS w ramach Priorytetu IX PO KL na rozwój oferty edukacyjnej szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz na upowszechnienie edukacji przedszkolnej w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miastach do 25 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, jak również identyfikację potrzeb oraz obszarów wymagających szczególnego wsparcia w ramach edukacji przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (w tym zawodowego) na terenach wiejskich, w gminach miejsko-wiejskich i miastach do 25 tys. mieszkańców na terenie województwa.
3. „Wpływ środków EFS na skuteczność działań podejmowanych w ramach systemu integracji zawodowej osób wykluczonych społecznie w Wielkopolsce".

   Wśród głównych celów badania wyróżniono: identyfikację kluczowych barier, które utrudniają bądź uniemożliwiają integrację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie w województwie wielkopolskim, ocenę stopnia realizacji form wparcia, mających na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem lub wykluczonym społecznie w województwie oraz ocenę skuteczności wdrażania Priorytetu VII w województwie wielkopolskim.

Powyższe badania ewaluacyjne pozwoliły na zdefiniowanie wniosków i rekomendacji, których wdrożenie przyczyni się do zwiększenia dynamiki osiągania wartości wskaźników PO KL oraz zwiększenia efektywności wdrażania Programu.

5.2. PROGRAMY RZĄDOWE FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

W 2010 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało 6 programów, na finansowanie których przeznaczona była rezerwa Funduszu Pracy będąca w dyspozycji Ministra. Głównym założeniem tych programów było ograniczenie bezrobocia na terenach dotkniętych klęską żywiołową, a także wśród osób zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego. Środki z rezerwy były przeznaczone na finansowanie realizacji:

- programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia,
- programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus,
- programów na rzecz bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego,
- programów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe,
- programów związanych z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości,
- innych programów na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy.

Łącznie na realizację wszystkich programów Samorząd Województwa Wielkopolskiego pozyskał środki w kwocie 87 123,0 tys. zł. Najwięcej, 35 225,5 tys. zł, na program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia, a także 24 776,8 tys. zł na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. Siedem samorządów powiatowych pozyskało środki w kwocie 3 170,6 tys. zł na aktywizację bezrobotnych, na obszarach, na których wystąpiły powodzie. Na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji dysponowano kwotą 9 814,5 tys. zł, a na rzecz zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników 4 843,5 tys. zł.

5.3. EUROPEJSKI FUNDUSZ DOSTOSOWANIA DO GLOBALIZACJI (EFG)

EFG jest instrumentem finansowym Unii Europejskiej, który został utworzony w 2006 roku dla udzielania wsparcia osobom objętym zwolnieniami wynikającymi z poważnych zmian strukturalnych w kierunkach światowego handlu, spowodowanych globalizacją, gdy zwolnienia te mają istotny wpływ na gospodarkę regionalną lub lokalną.

Celem EFG jest pomoc pracownikom, którzy stracili pracę wskutek zmian zachodzących w światowej strukturze handlu, w jak najszybszym znalezieniu nowego zatrudnienia, poprzez:

- pomoc w poszukiwaniu pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia i przekwalifikowanie,
- pomoc w zakresie samozatrudnienia,
- zasiłki na koszty przeniesienia,
- zasiłki szkoleniowe.

Wielkopolska jest pierwszym w Polsce regionem, który korzysta ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji. WUP w Poznaniu, który pełni rolę Instytucji Pośredniczącej, przygotował we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego (Instytucja Zarządzająca EFG w Polsce) oraz Powiatowymi Urzędami Pracy w Lesznie, Ostrzeszowie, Rawiczu i Poznaniu, dwa wnioski o wkład finansowy z EFG dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego z firm SEWS Polska Sp. z o.o. i Leoni Autokabel Polska S.A. oraz z zakładów H. Cegielski Poznań S.A. i firm stanowiących ich łańcuch dostaw.

Projekty te zostały zaplanowane do realizacji na lata 2009-2011, w tym:

1. Projekt obejmujący pakiet usług dla pracowników zwalnianych z firm SEWS Polska Sp. z o.o. oraz Leoni Autokabel Polska S.A., realizowany jest przez Powiatowe Urzędy Pracy w Lesznie, Ostrzeszowie i Rawiczu.

W ramach projektu zaplanowano aktywizację 590 osób, w ramach 690 aktywizacji, na łączną kwotę 3 853 873,16 zł.

2. Projekt obejmujący pakiet usług dla zwalnianych pracowników z zakładów H. Cegielski Poznań S.A. oraz firm stanowiących ich łańcuch dostaw, tj. Sulzer Chemtech Polska Sp. z o.o., H. Cegielski – Logocentrum Sp. z o.o., H. Cegielski – Remocentrum Sp. z o. o. i Arwimont Spółdzielnia Pracy, realizowany jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu.

W ramach projektu zaplanowano aktywizację 189 osób, w ramach 563 aktywizacji, na łączną kwotę 654 865,50 zł.

W ramach działań przygotowawczych do wdrażania EFG, WUP w Poznaniu przygotował materiały promocyjne w formie ulotek, które zostały rozpowszechnione wśród powiatowych urzędów pracy Wielkopolski, starostw powiatowych oraz organizacji pracodawców z terenu województwa. Ponadto informacje z zakresu EFG zostały zamieszczone na stronie internetowej Urzędu.

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2010 ROKU

Zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyznane decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej środki Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, zostały rozdysponowane pomiędzy samorządy powiatowe woj. wielkopolskiego w oparciu o kryteria określone przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą z 21 grudnia 2009 roku, tj.:

- liczbę bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- liczbę bezrobotnych do 25 roku życia,
- liczbę bezrobotnych pomniejszoną o liczbę bezrobotnych powyżej 50 i do 25 roku życia,
- zaangażowanie samorządu powiatu w realizację projektów w ramach Poddziałania 6.1.3. PO KL,
- stopę bezrobocia,
- stosunek liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do liczby nowo zarejestrowanych.

Decyzją MPiPS Samorząd Województwa Wielkopolskiego otrzymał w 2010 roku środki Funduszu Pracy w kwocie 275 535,3 tys. zł. Z kwoty tej 65%, tj. 179 098,0 tys. zł podzielono według ww. kryteriów pomiędzy samorządy powiatowe województwa wielkopolskiego. Pozostałe 35%, tj. kwotę w wysokości 96 437,3 tys. zł przeznaczono na realizację Poddziałania 6.1.3 PO KL.

Dodatkowo z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej Wielkopolska pozyskała środki Funduszu Pracy w wysokości 87 123,0 tys. zł, przeznaczone na realizację programów rządowych na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Łącznie w 2010 roku Wielkopolska dysponowała kwotą 362 658,3 tys. zł środków Funduszu Pracy, czyli o 96 107,1 tys. zł, tj. 36%. większą niż w roku 2009.

6.2. FUNDUSZ PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

W 2010 roku wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim wynosiły 639 969,5 tys. zł, tj. o 27,4% więcej niż w roku poprzednim. Na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych wydano 38,6% tej kwoty, tj. o 3,4 punktu procentowego mniej niż rok wcześniej, pomimo tego, że od czerwca 2010 roku wzrosła wysokość zasiłków, a liczba bezrobotnych była tylko nieznacznie niższa. Oznacza to, że urzędy pracy skoncentrowały swoją działalność na aktywizowaniu bezrobotnych w ramach różnych programów sprzyjających promocji zatrudnienia. Na realizację tych zadań wydatkowano ponad połowę ogólnej kwoty wydatków, więcej o 35,6% niż w 2009 roku.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009 rok		2010 rok		Dynamika 2009=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP ogółem:	502 449,9	100,0	**639 969,5**	**100,0**	127,4
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	211 266,6	42,0	**246 987,2**	**38,6**	116,9
programy na rzecz promocji zatrudnienia	265 982,2	52,9	**360 805,4**	**56,4**	135,6
pozostałe	25 201,1	5,1	**32 176,9**	**5,0**	127,7

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Realizacja programów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacja tą drogą jak największej liczby bezrobotnych była priorytetowym zadaniem postawionym przed urzędami pracy. Łącznie na te programy wydano 360 805,4 tys. zł, co stanowi 99,5% kwoty pozyskanej w 2010 roku (362 658,3 tys. zł). Poniesione wydatki w 2010 roku są o 94 823,2 tys. zł wyższe aniżeli w roku 2009.

Najwięcej środków powiatowe urzędy pracy przeznaczyły na dotacje na podjęcie działalności gospodarczej oraz na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne za okres odbywania staży. Łącznie na te dwie formy wydano 233 505,3 tys. zł, tj. o 35,1% więcej niż rok wcześniej. Dzięki dotacjom na podjęcie działalności gospodarczej, 7 100 bezrobotnych dostało szansę na usamodzielnienie i stworzenie własnej firmy. Średnia dotacja przypadająca na 1 bezrobotnego wyniosła w 2010 roku 17,0 tys. zł. Z kolei popularność staży wynika z faktu, że jest to forma najmniej obciążająca pracodawców, a bezrobotnym,

zwłaszcza ludziom młodym, daje szansę na zdobycie doświadczenia zawodowego. Niewielkim zainteresowaniem pracodawców cieszyła się stosunkowo nowa forma aktywizacji, jaką jest przygotowanie zawodowe dorosłych oparte na współpracy z pracodawcami. Wydatki na ten cel stanowiły 0,2% ogółu.

Tabela 6.2. Wydane środki Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w województwie wielkopolskim w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009 rok		**2010 rok**		Dynamika 2009=100%
	w tys. zł	struktura %	**w tys. zł**	**struktura %**	
Wydatkowane środki FP na aktywne formy:	265 982,2	100,0	**360 805,4**	**100,0**	135,7
z tego na:					
szkolenia	18 884,5	7,1	**18 229,4**	**5,0**	96,5
prace interwencyjne	6 714,9	2,5	**7 587,8**	**2,1**	113,0
roboty publiczne	18 090,3	6,8	**22 562,9**	**6,2**	124,7
podjęcie działalności gospodarczej	89 950,6	33,8	**120 724,0**	**33,5**	134,2
wyposażenie stanowisk pracy	36 885,3	13,9	**61 438,4**	**17,0**	166,6
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres stażu	82 860,8	31,2	**112 781,3**	**31,3**	136,1
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres przygotowania zawodowego dorosłych	7 555,3	2,8	**565,7**	**0,2**	7,5
prace społecznie użyteczne	1 765,2	0,7	**2 023,2**	**0,6**	114,6
inne*	3 275,3	1,2	**14 892,7**	**4,1**	454,7

* w tym: zatrudnienie wspierane (częściowa refundacja kosztów zatrudnienia po zajęciach w centrum integracji społecznej), refundacja składek na ubezpieczenia społeczne, koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, opieka nad dzieckiem lub osobą zależną, koszty badań bezrobotnych, inne instrumenty rynku pracy, stypendia i składki na okres szkolenia.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

7.1 POMOC PRACODAWCOM W DOBIE SPOWOLNIENIA GOSPODARCZEGO

W celu łagodzenia negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego w wielkopolskich firmach, na obszarze województwa realizowana jest pomoc dla pracodawców znajdujących się w przejściowych trudnościach finansowych, wynikająca z ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 125 z 2009, poz. 1035, ze zm.). Ustawa zakłada wsparcie przedsiębiorców, którzy w wyniku spowolnienia gospodarczego utracili część zamówień i znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Nowelizacja Ustawy obowiązująca od 8 grudnia 2010 roku wprowadziła zmianę wysokości spadku obrotów gospodarczych, która kwalifikuje przedsiębiorcę do uzyskania wsparcia, z 25% do 15%. Pracodawcy spełniający wskazane warunki mogą starać się o pomoc finansową, która pozwala im na utrzymanie miejsc pracy poprzez wypłatę wynagrodzeń pracownikom.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje określoną w Ustawie procedurę wydawania zaświadczeń mikro, małym i średnim przedsiębiorcom potwierdzających, że znajdują się w przejściowych trudnościach finansowych. W 2010 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dokonał oceny formalnej i merytorycznej 10 wniosków i wydał 10 takich zaświadczeń.

Pomoc skierowana do przedsiębiorstw w ramach Ustawy obejmuje świadczenia, finansowane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP), na częściowe zaspokojenie wynagrodzeń pracowniczych za czas przestoju ekonomicznego oraz na częściowe zrekompensowanie obniżenia wymiaru czasu pracy.

Ponadto przedsiębiorcy mogą uzyskać wsparcie finansowe z FGŚP w postaci opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne pracowników od ww. świadczeń. Istnieje również możliwość dofinansowania z Funduszu Pracy kosztów szkolenia pracowników (za okres nieprzekraczający 6 miesięcy) i kosztów studiów podyplomowych (za okres nieprzekraczający 12 miesięcy).

7.2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

Zadania z tego zakresu realizowane były w pięciu centrach informacji i planowania kariery zawodowej, z których jedno funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, a cztery działają w ramach Oddziałów Zamiejscowych. Wykonywało je dwudziestu trzech doradców zawodowych, którzy posiadali wyższe wykształcenie kierunkowe, bądź pokrewne.

W 2010 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez centra skorzystało łącznie 13 735 klientów.

Działania podejmowane w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej opierały się na dwóch podstawowych formach pracy z klientem, tj. pomocy indywidualnej oraz poradach grupowych.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej było poradnictwo indywidualne – zarówno indywidualne porady zawodowe, jak i indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 9 653 osoby. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, umiejętności i kwalifikacje klientów w celu udzielenia im pomocy w określeniu kierunku rozwoju zawodowego, który umożliwi znalezienie zatrudnienia.

Ustalenie zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz potencjałem, wynikającym z indywidualnych predyspozycji osób poszukujących pracy wymagało często szerszej diagnozy. Dlatego konsultacje w miarę potrzeb uzupełniano testami psychologicznymi oraz innymi metodami określającymi potencjał zawodowy.

Licznej grupie klientów udzielono indywidualnej pomocy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, która obejmowała między innymi pisanie CV i listów motywacyjnych oraz modyfikacje tych dokumentów do aktualnych potrzeb osób starających się o zatrudnienie. Znaczącej grupie klientów udzielono również porad w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania w ramach poradnictwa i informacji grupowej. W 2010 roku z tej kategorii usług skorzystało łącznie 2 957 osób. Zajęcia grupowe stanowiły działanie służące udzieleniu klientom kompleksowej pomocy oraz dopełnieniu i wzmocnieniu efektów indywidualnej pracy doradczej.

Porady grupowe to jednodniowe lub kilkudniowe spotkania warsztatowe, podczas których – obok działań doradców – przewidziany jest aktywny udział uczestników. Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy

doradczej oraz własne programy autorskie. W 2010 roku w centrach informacji i planowania kariery zawodowej zrealizowano porady grupowe o następującej tematyce: zasady sporządzania dokumentów aplikacyjnych dla pracodawców (CV i listu motywacyjnego), przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą i zasady autoprezentacji, metody i techniki szukania zatrudnienia, radzenie sobie ze stresem, skuteczne wykorzystywanie czasu przy szukaniu pracy, planowanie kariery zawodowej, kreatywność i twórcze myślenie, działalność gospodarcza w kraju i za granicą, komunikacja interpersonalna, samopoznanie, samobadanie kompetencji zawodowych, samodzielność w pierwszej pracy, efektywna praca zespołowa, ABC aktywnego poszukiwania pracy, nowoczesne zasady selekcji i rekrutacji, mobilność na rynku pracy, wykorzystanie Internetu do szukania pracy, zasady wyznaczania i osiągania celów zawodowych, przedsiębiorczość i zasady zakładania i prowadzenia własnego biznesu.

Pozytywny odbiór warsztatów oraz ich przydatność pokazała analiza efektywności zajęć grupowych, którą przeprowadzono w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu w ramach systemu zarządzania jakością ISO 9001. W ankietach ewaluacyjnych 87% ankietowanych oceniło przydatność warsztatów w kategorii dobra i bardzo dobra.

Podobnie jak w latach ubiegłych liczną grupę klientów stanowiła młodzież szkolna. Centra udzieliły porad indywidualnych i grupowych łącznie 1 125 uczniom. Młodzi ludzie chętnie korzystali z usług doradztwa w urzędach pracy, pomimo funkcjonowania całej sieci wyspecjalizowanych placówek oferujących wsparcie uczniom i studentom. Zakres działań informacyjno-doradczych dla uczniów szkół dziennych obejmował:

- przeprowadzanie spotkań informacyjno-doradczych dla uczniów ostatnich klas lokalnych szkół średnich oraz studentów,
- przeprowadzanie konsultacji indywidualnych oraz badań testowych,
- uczestnictwo w giełdach szkół i zawodów oraz targach pracy.

Doradcy zawodowi uczestniczyli w różnorodnych szkoleniach poszerzających ich umiejętności zawodowe oraz organizowali szkolenia dla pracowników powiatowych urzędów pracy. W 2010 roku uprawnieni doradcy zawodowi przeprowadzili dwie edycje szkolenia uprawniającego liderów klubów pracy do stosowania nowego programu szkoleniowego dla bezrobotnych pt. *Szukam pracy*. Przeszkolono 41 liderów.

Przygotowano lub uaktualniono lokalne informatory systematyzujące wiedzę na temat: wolontariatu, organizacji pozarządowych wspierających osoby bezrobotne w trudnych sytuacjach życiowych, szkół językowych i instytucji prowadzących kursy językowe, szkół kształcących i instytucji wspomagających osoby niepełnosprawne, instytucji wspomagających

przedsiębiorczość. kierunków kształcenia w formach szkolnych w szkołach ponadgimnazjalnych powiatów regionu leszczyńskiego, zakładów pracy chronionej.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z biurami karier, centrami edukacji i pracy młodzieży oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy Ochotniczych Hufcach Pracy, lokalnymi władzami samorządowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami integracji społecznej, kuratorami sądowymi, szkołami. Szczególnie aktywnie przebiegała współpraca z powiatowymi urzędami pracy oraz lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej.

W wyniku porozumienia zawartego pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu a Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, centra włączyły się w działania związane z realizacją projektu „Zielona Linia. Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia" zmierzającego do stworzenia i prowadzenia zintegrowanego, ogólnopolskiego systemu szybkiej informacji z zakresu wszelkich zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku pracy. We wszystkich Centrach prowadzono Punkty Abonencko-Konsultacyjne.

7.3. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierająca mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym, w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, czyli w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii, Lichtensteinie, a także w Szwajcarii.

Sieć EURES jest jedną z form realizacji prawa swobodnego przepływu pracowników w UE/EOG. Swobodny przepływ pracowników oznacza, że każdy obywatel UE ma prawo do pracy w każdym innym kraju UE. Ta podstawowa swoboda (ustanowiona w artykule 39 Traktatu WE) uprawnia do poszukiwania pracy w innym kraju, podejmowania pracy w innym kraju bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę, zamieszkania w innym kraju ze względu na pracę, pozostania w innym kraju nawet po zakończeniu stosunku pracy, traktowania na równi z obywatelami danego państwa w zakresie dostępu do zatrudnienia, warunków pracy oraz wszelkich innych przywilejów socjalnych i podatkowych, które mogą ułatwić integrację w kraju przyjmującym.

Postanowienia przejściowe dotyczące dziesięciu państw, które przystąpiły do UE 1 maja 2004 roku (Czechy, Estonia, Cypr, Litwa, Łotwa, Węgry, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia) oraz dwóch państw, które przystąpiły do UE 1 stycznia 2007 roku (Bułgaria,

Rumunia) przewidują, że przez okres maksymalnie do siedmiu lat można stosować pewne ograniczenia w swobodnym przepływie pracowników pochodzących z tych krajów.

Ograniczenia w dostępie do rynku pracy, w 2010 roku nadal obowiązywały w Austrii oraz Niemczech i wymagane były pozwolenia na pracę dla obywateli Polski. Norwegia zdecydowała się na częściowe otwarcie swojego rynku pracy w tych zawodach i sektorach, w których brak własnej siły roboczej był najbardziej odczuwalny. Pozwolenia na pracę są jednak wydawane w sposób "automatyczny".

W 2010 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dysponował 281 ofertami pracy i 2 711 wolnymi miejscami pracy w ramach sieci EURES. Osoby w wieku 18-40 stanowiły najliczniejszą grupę kandydatów (457), których CV przesłano w odpowiedzi na zagraniczne oferty pracy. Na oferty pracy za granicą aplikacje złożyło 596 osób, czyli o 140 osób mniej, niż w 2009 roku. Większe wymagania pracodawców zagranicznych dotyczące m.in. znajomości języka obcego oraz trwające spowolnienie gospodarcze w krajach UE/EOG mogły być przyczyną zmniejszenia się ilości CV przesłanych do pracodawców zagranicznych.

Kontaktowano się z 7 892 osobami poszukującymi pracy za granicą, a zatrudnienie za granicą uzyskały 62 osoby.

W porównaniu z rokiem 2009, liczba ofert pracy zwiększyła się o 45%. Największe zapotrzebowanie na pracowników z Polski złożyli pracodawcy z Niemiec (57 ofert pracy), Wielkiej Brytanii (52 oferty pracy) i Holandii (28 ofert pracy). Pracodawcy zagraniczni największą liczbę wolnych miejsc pracy oferowali na stanowiskach: animatora czasu wolnego i kultury, pracownika sezonowego, szwaczki, technika naprawy telefonów oraz rzeźnika-wykrawacza.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2010 roku 4 doradców EURES oraz 2 asystentów EURES.

Kadra EURES uczestniczyła w następujących przedsięwzięciach:

1. Zorganizowano dwie rekrutacje.

   W dniach 20 stycznia i 22 lutego zorganizowano rekrutacje do Hiszpanii i Niemiec dla pracowników sezonowych oraz do Niemiec do branży hotelarskiej. Z danych otrzymanych od pracodawców wynika, że zatrudnienie otrzymało 51 osób.

2. Przygotowano i zorganizowano szkolenia dla pracowników powiatowych urzędów pracy:
   - 13-14 kwietnia zorganizowano dla pracowników PUP szkolenie pt. „Praca za granicą i utrudnienia w zatrudnianiu obcokrajowców w Polsce – szanse i zagrożenia”,
   - 18 listopada zorganizowano dla pracowników PUP szkolenie pt. „Realizacja usług EURES na polskim i europejskim rynku pracy”.

3. Przygotowano i przeprowadzono następujące spotkania:
   - 22-23 kwietnia dla studentów UAM o specjalności: doradztwo zawodowe i personalne przeprowadzono spotkania umożliwiające poznanie funkcjonowania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
   - dla 23 osób, które wróciły do Polski z pracy za granicą zorganizowano 21 warsztatów/ spotkań. Celem spotkań była pomoc migrantom w powrocie na rynek pracy.
4. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne:
   - 7-8 października uczestniczono w szkoleniu nt.: „Działania EURES w Polsce 2009-2011", które zostało zorganizowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
   - 23-25 listopada na Litwie uczestniczono w szkoleniu dla Doradców EURES dotyczącym zarządzania projektem.
5. Uczestniczono w następujących wydarzeniach w kraju:
   - 19-21 lutego uczestniczono w XIV Targach Edukacyjnych,
   - 1 marca uczestniczono w Akademii Rozwoju i Przedsiębiorczości zorganizowanej przez Biuro Karier UAM,
   - 11 marca uczestniczono w IV Targach Edukacji i Pracy zorganizowanych przez Gminne Centrum Informacji w Mosinie,
   - 25 marca uczestniczono w Dniach Informacyjno-Rekrutacyjnych zorganizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi,
   - 21 kwietnia uczestniczono w Gnieźnieńskich Powiatowych Targach Pracy,
   - 19 maja uczestniczono w Targach Pracy w Gdyni zorganizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku,
   - 10 czerwca uczestniczono w spotkaniu z przedstawicielami firmy Kazimieruk z Poznania dotyczącym możliwości współpracy w zakresie pozyskania pracowników z zagranicy,
   - 18-19 listopada uczestniczono w VIII Targach Pracy zorganizowanych przez Akademię Wychowania Fizycznego w Poznaniu,
   - 26 listopada uczestniczono w spotkaniu dla absolwentów zorganizowanym przez Wyższą Szkołę Logistyki i przeprowadzono prezentację na temat podejmowania pracy na terenie UE/EOG i poszukiwania pracowników z UE/EOG,
   - 16 grudnia uczestniczono w konferencji „Mobilność kluczem do sukcesu" zorganizowanej przez Erasmus Student Network oraz Studenckie Koło Naukowe Europe z Uniwersytetu

Ekonomicznego w Poznaniu i przeprowadzono prezentację na temat „EURES – jak poszukiwać pracy i pracowników na europejskim rynku pracy?”

oraz za granicą:

- 21-24 marca uczestniczono w Mediolanie w Targach Edukacji i Pracy dla studentów i absolwentów, w czasie których nawiązano współpracę z pracodawcami z branży hotelarskiej i medycznej,
- 21-23 czerwca uczestniczono w Pawii (Włochy) w Konferencji dotyczącej branży medycznej oraz możliwości realizowania projektów rekrutacyjnych między Włochami i Polską,
- 19-20 października uczestniczono w Europejskich Dniach Pracy we Francji,
- 17-20 listopada uczestniczono w Hiszpanii w Targach Pracy oraz spotkaniach z pracodawcami, głównie z branży hotelarsko-gastronomicznej.

7.4. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w części dotyczącej ubezpieczeń na wypadek bezrobocia stanowi ważną część ustawodawstwa Unii Europejskiej przez co zapewnia osobom migrującym należną ochronę w zakresie ubezpieczenia społecznego. Celem przepisów wspólnotowych jest skoordynowanie krajowych systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia. Oznacza to, iż na poziomie Wspólnoty funkcjonują przepisy, których celem jest umożliwienie obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej bezproblemowe korzystanie z podstawowej swobody Wspólnoty, tj. prawa do wolnego przepływu osób na terenie Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii. Podstawową jest to zasada oznaczająca, iż obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej/ Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii podlega wyłącznie ustawodawstwu kraju, w którym pracuje. Reguły koordynacji mają zastosowanie do osób migrujących tzn. przemieszczających się w obrębie Wspólnoty.

WUP w Poznaniu pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmuje się:

- pozyskiwaniem na wniosek zainteresowanego dokumentu z zagranicy w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych po zatrudnieniu za granicą,
- wydawaniem decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku,
- wydawaniem dokumentów potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem dokumentów w celu potwierdzenia liczby osób będących na utrzymaniu osoby bezrobotnej,

- wydawaniem dokumentów umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku poszukiwanie pracy za granicą i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.4.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2010 roku w całej Wielkopolsce tylko 7 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku nabytego w Polsce skorzystało z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim UE. Maksymalny okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. We wszystkich przypadkach procedura realizacji transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą. Dokładnie tyle samo osób dokonało transferu zasiłku do innego kraju UE/EOG w 2009 roku.

7.4.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą udając się do Polski w celu poszukiwania pracy na podstawie formularzy E 303 lub dokumentów PD U2. W 2010 roku 173 osoby skorzystały z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Irlandii, Wielkiej Brytanii, Islandii, oraz pojedyncze przypadki transferu z Danii, Norwegii, Szwecji i Portugalii. Skala tego zjawiska zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2009, kiedy to z transferu zasiłku z zagranicy skorzystały 122 osoby.

7.4.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE/EOG. Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia przebytych w innym państwie członkowskim, do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest dokument PD U1, SED U002 lub formularz E 301. W sytuacjach, gdy obywatel polski powracał z zagranicy i nie posiadał dokumentu PD U1 lub formularza E 301 Wojewódzki Urząd Pracy wnioskował do właściwej instytucji zagranicznej o wydanie jednego z wyżej wymienionych dokumentów.

W 2010 roku wysłano w imieniu osób bezrobotnych łącznie 2 169 próśb do właściwych instytucji zagranicznych o wydanie dokumentu SED U002 lub formularza E 301. Zaobserwowano ewidentny wzrost liczby spraw związanych z pozyskaniem dokumentów SED U002 lub formularzy E 301 potwierdzających zatrudnienie za granicą. Ogólna liczba tych spraw wzrosła o 931 w porównaniu do roku 2009.

W 2010 roku z właściwych instytucji zagranicznych wpłynęło 2 180 dokumentów SED U002 lub formularzy E 301. Wpływ do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu większej liczby ww. dokumentów niż wysłanych próśb do instytucji zagranicznych spowodowany jest faktem, iż osoby bezrobotne chcące uzyskać prawo do zasiłku po zatrudnieniu za granicą same dostarczają do Urzędu zagraniczne dokumenty PD U1 lub Formularze E 301. Najwięcej Formularzy wpłynęło z Wielkiej Brytanii i z Irlandii.

Na podstawie wystawionych przez zagraniczne instytucje właściwe dokumentów PD U1, SED U002 lub formularzy E 301 w 2010 roku z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego wydano na zasadach koordynacji 2 754 decyzje, o 244 mniej w stosunku do 2009 roku, z tego 1 104 decyzje przyznające prawo do zasiłku, 1 370 decyzji odmawiających zasiłku oraz 107 decyzji umarzających postępowanie. Głównym powodem umarzania postępowań administracyjnych było otrzymanie informacji z zagranicznej instytucji właściwej z których wynikało, że bezrobotny nie może otrzymać dokumentu potwierdzającego jego zatrudnienie za granicą. Ponadto odnotowano 173 sprawy dotyczące zachowania prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym kraju UE / EOG, czyli o 51 spraw więcej niż w 2009 roku.

8. PODSUMOWANIE

1. W 2010 roku w Wielkopolsce stopniowo umacniały się pozytywne tendencje w przebiegu procesów gospodarczych, po spowolnieniu w 2009 roku wywołanym kryzysem gospodarczym. Według wstępnych szacunków GUS zwiększyło się, choć minimalnie, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, a jego dynamika w kolejnych kwartałach systematycznie się poprawiała.
2. Wzrostowym tendencjom w gospodarce towarzyszyła stopniowa poprawa sytuacji na wielkopolskim rynku pracy. Mniejsza niż przed rokiem była liczba osób rejestrujących się jako bezrobotne, a znacznie większa skreśleń z ewidencji bezrobotnych. W efekcie, w porównaniu do znacznych wahań stanu bezrobocia notowanych w latach poprzednich, w 2010 roku nastąpiła tylko niewielka jego zmiana w porównaniu do roku 2009, tj. wzrost o blisko 1,2%. W subregionach i powiatach zróżnicowanie zmian, zarówno jego wzrosty, jak i spadki, było większe.
3. Trudna sytuacja gospodarcza w krajach UE, spowodowała powrót do kraju osób zatrudnionych do tej pory za granicą. Łącznie w latach 2009-2010 do Wielkopolski powróciło, zasilając rejestry bezrobotnych, ponad 8,7 tys. osób, co stanowiło 2% napływu do bezrobocia. Sytuacja taka spotęgowała trudności na rynku pracy. Nie było to jednak zjawisko na tyle znaczące, żeby spowodować wzrost napływów do bezrobocia w stosunku do roku poprzedniego.
4. Optymizmem napawał widoczny wzrost wyrejestrowań z urzędów pracy, związanych z działaniami prozatrudnieniowymi. Główną ich przyczyną (blisko 45% ogólnej liczby wyłączeń) było bowiem podjęcie pracy. Wiązało się to ze znacznym wzrostem liczby ofert pracy pozostających w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, o ponad 21% w stosunku do roku poprzedniego. Zważywszy na zniesienie obowiązku zgłaszania do urzędu pracy wolnych miejsc pracy, jest to zjawisko bardzo pozytywne zwłaszcza, że wykorzystanie około 2/3 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej nie było uzależnione od asygnowania środków z Funduszu Pracy.
5. Rok 2010 był rekordowy pod względem zasilenia urzędów pracy w środki Funduszu Pracy, co pozwoliło na zaktywizowanie, w ramach różnych dostępnych form, ponad 54 tys. osób bezrobotnych. Aż 7 100 osób skorzystało z dotacji na podjęcie działalności gospodarczej, a ponad 4,8 tys. osób znalazło zatrudnienie na utworzonych dodatkowych miejscach pracy. Co ważne, obie te formy są najbardziej efektywne i dają największe gwarancje zatrudnienia na długi okres. Szkolenia, staże i prace społecznie użyteczne

stanowiły również liczącą się wielkość w odpływie. W porównaniu z rokiem poprzednim skorzystało z takiej możliwości o ¼ osób więcej, w związku z czym prawie co szóstej osobie wyłączonej z ewidencji osób bezrobotnych umożliwiono udział w jednej z tych form aktywnej pomocy.

6. Dużym wsparciem dla aktywnych programów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego było poradnictwo zawodowe, obejmujące: porady indywidualne i grupowe, informacje indywidualne i grupowe zajęcia informacyjne oraz zajęcia aktywizacyjne. Wielkość tego wsparcia obrazuje fakt, że liczba osób bezrobotnych na koniec 2010 roku wynosiła ponad 135 tys., natomiast w całym 2010 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez doradców zawodowych skorzystało około 108 tysięcy osób. Zwraca uwagę coraz bogatsza oferta poradnicza, elastycznie dostosowująca się zarówno do zmian na rynku pracy, jak i do, będących ich konsekwencją, zmieniających się potrzeb klientów. Doradcy przy przeprowadzaniu rozmów indywidualnych wykorzystywali różnorodne techniki oddziaływania. Ponadto powstało szereg autorskich programów nowych zajęć warsztatowych i spotkań informacyjnych.
7. W realizacji zamierzeń na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, poszukujących pracy, bądź poszerzających swoje kwalifikacje zawodowe, istotne wsparcie dla urzędów pracy stanowiły działania ich partnerów na rynku pracy – zarówno instytucjonalnych (ośrodki pomocy społecznej, instytucje oświatowe, samorządy lokalne oraz inne urzędy), jak i prywatnych (prywatne instytucje szkoleniowe, agencje zatrudnienia). Podmioty te skutecznie uzupełniały przeznaczone na ten cel własne zasoby finansowe środkami pozyskanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Rosnąca z roku na rok liczba instytucji rynku pracy powoduje, że jednostki te stają się coraz bardziej znaczącymi parterami w realizacji polityki rynku pracy.
8. Działania na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy w Wielkopolsce realizowane były nie tylko ze środków Funduszu Pracy, ale również w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji, ustawy z dnia 1 lipca 2009 o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.
9. Wielkopolska na przestrzeni ostatnich 4 lat wykazała się dużą efektywnością w wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Zakontraktowano już ponad 87,02% puli środków alokowanych na lata 2007-2013. Nadal trwa procedura podpisywania umów dla projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych w 2010 roku, m.in. dla Działań/Poddziałań: 7.2.2, 8.1.1, 8.2.1, 9.1.2, 9.4, 9.5 oraz projektów

innowacyjnych. W związku z powyższym, alokacja dostępna w roku 2010 zostanie wykorzystana w 100%.

10. Według stanu na koniec 2010 roku blisko 90% bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski stanowiły osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Tylko około 15% z nich posiadało wsparcie finansowe w postaci zasiłku dla bezrobotnych. Prawie co druga z tych osób posiadała status długotrwale bezrobotnej, co piąta liczyła powyżej 50 lat, a co czwarta nie posiadała kwalifikacji lub doświadczenia zawodowego. Przed urzędami pracy Wielkopolski w kolejnym roku działania stoi zatem trudne zadanie efektywnego zastosowania różnorodnych, kompleksowych działań zmierzających do aktywizacji osób bezrobotnych.

9. WNIOSKI

1. W 2010 roku liczba bezrobotnych w Wielkopolsce zwiększyła w porównaniu do roku poprzedniego o 1 609 osób (1,2%) i na koniec grudnia wyniosła 135 172 osoby. Aby złagodzić skutki bezrobocia w Wielkopolsce, samorząd województwa pozyskał na ten cel środki finansowe Funduszu Pracy w wysokości 362 658,3 tys. zł (limit Funduszu Pracy, środki na Poddziałanie 6.1.3 PO KL oraz środki z rezerwy Ministra), co wobec poprzedniego roku stanowiło wzrost o 36%.
2. Na przełomie roku corocznie rośnie liczba bezrobotnych co jest spowodowane kończącym się rokiem budżetowym i wykorzystaniem środków Funduszu Pracy na prace sezonowe oraz umowy podpisane do końca roku.
3. W porównaniu do ubiegłego roku zmalała liczba zgłoszonych i dokonanych zwolnień grupowych, co świadczy o ożywieniu gospodarczym i wzroście PKB. W 2010 roku 64 zakłady zgłosiły zamiar zwolnień grupowych 3 800 pracowników, a faktycznie zwolniły 3 321 osób. Natomiast w grudniu 2010 roku do powiatowego urzędu pracy wpłynęło wstępne zgłoszenie o planowanym zwolnieniu tysiąca osób z firmy SEWS Polska Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Lesznie.
4. Funkcjonujący od 2007 roku Program Operacyjny Kapitał Ludzki realizowany w Wielkopolsce, jest narzędziem umożliwiającym pełne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. Z możliwości oferowanych przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki coraz częściej korzystają jednostki samorządu terytorialnego na poziomie powiatowym i gminnym, które efektywnie aplikują o środki w ramach poszczególnych priorytetów. Program ten realizowany będzie do 2013 roku.
5. Sytuacja w wielkopolskich szkołach ponadgimnazjalnych nie uległa znaczącym zmianom na przestrzeni ostatnich lat. Nadal obserwowany jest brak dopasowania prowadzonych kierunków kształcenia do wymogów rynku pracy. Powoduje to, że mimo braku specjalistów na rynku pracy i dużego na nich zapotrzebowania przez pracodawców, absolwenci szkół zawodowych i techników w dużej liczbie pozostają bez zatrudnienia i trafiają do powiatowych urzędów pracy. Konieczność dokonania zmian w polskim systemie edukacji została dostrzeżona przez instytucje odpowiedzialne za szkolnictwo

ponadgimnazjalne, jak i wyższe. Poza rozwiązaniami legislacyjnymi i instytucjonalnymi, podejmowane są liczne akcje promocyjne na rzecz rozwoju kształcenia w naukach ścisłych, na poziomie szkół średnich i wyższych (m.in. ogólnopolski projekt „Kierunki zamawiane"), przygotowywane raporty dotyczące relacji edukacji i rynku pracy, czy projekty mające na celu wprowadzenie zmian programowych dążących do dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb gospodarki.

6. Niezmiennie ważnym elementem w aktywności zawodowej osób jest świadczone przez urzędy pracy poradnictwo zawodowe, które ma wpływ na zmianę postaw osób szukających pracy oraz wzrost skuteczności w podejmowaniu przez nie zatrudnienia. Równie istotna jest rola szkoły w przekazywaniu uczniom wiedzy na temat wyboru zawodu. Zadania szkoły powinny się skupiać również na przekazywaniu wiedzy na temat kierunków kształcenia, korygowania niesłusznych czy nietrafnych wyborów zawodowych uczniów. Konieczne jest zatem uwzględnienie zatrudnienia doradcy zawodowego w każdej szkole i na każdym poziomie kształcenia.

Uwzględniając aktualną sytuację na rynku pracy, a także prognozy zmian w Wielkopolsce w zakresie wzrostu bezrobocia i zmniejszenia środków Funduszu Pracy na aktywizację osób bezrobotnych, w 2011 roku zostaną podjęte liczne działania, między innymi finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego, mające na celu ograniczenie bezrobocia, zwiększenie zatrudnienia, rozwój przedsiębiorczości oraz zasobów ludzkich w regionie. Kontynuowane będą działania mające na celu rozwój gospodarczy i społeczny regionu, m.in. poprzez wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozbudowę infrastruktury edukacyjnej i turystycznej. Zaplanowano także szereg działań aktywizacyjnych i doradczo-szkoleniowych na rzecz różnych grup społecznych, które mają na celu ich integrację społeczno-zawodową.